

Enric Soler Godes

COL·LABORACIÓ

A

EL LAMÍ

SETMANARI

VALENCIANISTA

VALÈNCIA

1932-1934

**Reportatges
d'actualitat****L'ESCOLA D'ESTIU****PORTIC**

Hi ha pobles que imposen la seua llengua i la seua cultura amb fusells i canons, atres amb la Universitat i l'Escola; a esta darrera classe pertany Catalunya.

L'Escola d'Estiu és l'obra callada, és l'ànsia d'un poble que lluita amb un formidable esforç en pro de la cultura professional dels mestres.

Cada any el curs és adobat amb conferències, concerts, excursions, etc., per a fer més agradosa la diària tasca.

Enguany, el que escriu estes notes, va assistir al curs de l'Escola d'Estiu, pensionat per el Govern de la Generalitat de Catalunya. Açò serà, puix, no més que pali reflexe de lo que allò va ser.

PLA GENERAL

L'Escola d'Estiu s'inaugurà el 27

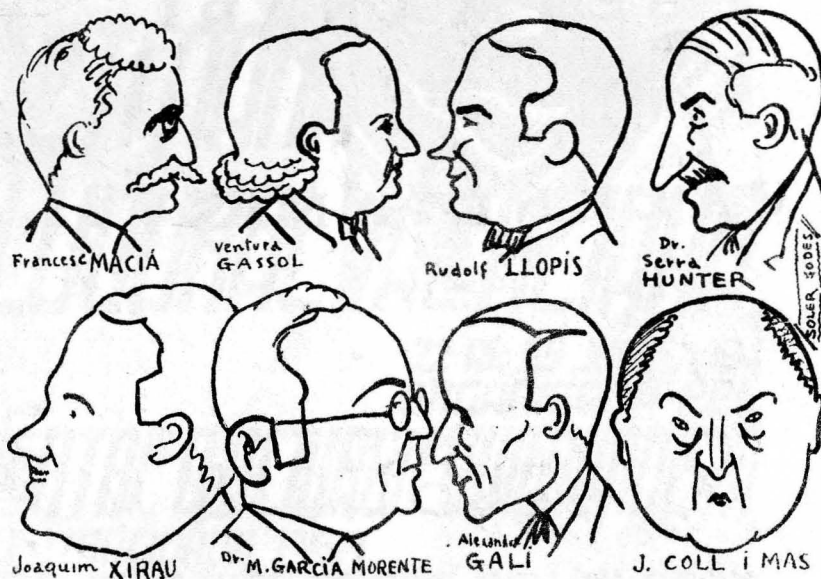
de juliol i finà el 21 d'agost, i del 22 al 27 d'eixe mes tingué lloc la *Setmana Final*, que comportà en el seu desenvolupament un programa especial.

Es donaven les classes en l'Universitat Industrial, on està la Residència d'Estudiants i l'Escola Normal de la Generalitat. Assistiren més de 800 alumnes i els becaris dividits en equips anaven desenrotllant les notes preses en classe, i estes comensaven a les set del matí i acabaven a les vuit del vespre, amb els corresponents esplaïers per a les menjades i el descans.

S'han donat prop de setcentes classes per uns cinquanta professors de l'Escola Normal de la Generalitat.

Els cursos varen ser dos:

Cursos professionals i tècnics, i cursos de perfeccionament (Llengua i Literatura), i versaren sobre Psicologia i educació Aspectes i modalitats de l'Escola activa, Metodologies, Català.

Personalitats que intervingueren en la *Setmana Final*
de l'Escola d'Estiu

Història, Geografia, Ciències, Educació musical, El treball manual a l'escola, Dibuix, etc.

El Dr. E. Mira parlà sobre *L'evolució psíquica de l'infant*.—Dr. A. Chleusebairgue, sobre *El diagnòstic de les aptituds dels escolars*.—Dr. G. Moragas, de *Psicopatologia infantil*.—Pau M. de Salinas, de *La psicologia del nen i l'educació moral*, i de *L'educació i l'oci*.

Els professors: J. Bertran sobre *L'educació del pàrvul a l'escola antiga*.—Anna Rubies d'*Aplicacions al mètode Decrely*.—Rosa Sensat de *L'escola activa a l'aire lliure*.—Guillem Diez Plaja, *El cinema a l'escola* i Joan Trigo de *L'educació física a l'escola primària*.

Alexandre Galí disertà sobre *Metodologia del llenguatge*.—Raimond Torroja sobre el mateix tema.—Artur Martorell de *L'ensenyament de la composició*.—Jesús Sanz de *L'educació literària de l'infant* i Pere Blasi de *L'ensenyament de la Geografia a l'escola primària*.

Professors tan eminents com Pompeu Fabra; Joan Corominas; Carles Riba; Manuel de Montoliu; C. A. Jordana; Marçal Olivari; Petit; Artells i Sabater donaren lliçons de *Llengua i Literatura catalana*.

Angel Valbuena parlà de *Literatura castellana contemporània*.—Enric Bagué i Francesc Martorell sobre *Història de Catalunya*.—Gonçal de Reparaz d'*Història d'Espanya*.

Manel Chevalier tractà sobre *Geografia física de Catalunya*.—Pau Vila de *Geografia humana de Catalunya*.—Miquel Sntaló de *Geografia econòmica*.

Salvador Maluquer, *Ciències naturals*.—Francesc Boqué, *Química*.—F. M. Nogueras, *Les ciències físico-químiques a l'escola primària: formació del material*.—R. Candel Vila, *La formació dels Museus escolars*.

L'educació musical en diverses modalitats va anar a càrrec dels professors: Enric Ainaud; Ernest Cervera; J. Gisbert Camins; Angel Pons i Aureli Capmany.

Els treballs manuals en l'escola en fang, guix, fusta; repujat i esmaltat en metall: coure, plom i estany i coure, a càrrec del professor Rafel Solanic.

El millorament de la llar humil, per Santiago Marco.—*El taller escolar*, per Miquel Vintó, on hi havia: *mestre fuster*, Joan Vergés; *mestre manya*, Deogràcies Abelló; *mestre electricista*, Joan Aleu; *cistelleria*, Aureli Capmany.—*Relligat i encobertat*, Emili Brugalla.—*Dibuix*, per Jaume Busquets.

★

Les classes estaven concorridíssimes, en algunes no hi cabiem; en altres, com, per exemple, la de *Formació de Museus escolars*, a càrrec de l'eminent professor Rafel Candel Vila, es repetia la mateixa classe cada dia en tres hores diferents, per el nombre d'alumnes que assistien; lo mateix passà en *Gramàtica catalana* i quan parlaven Fabra, Mira, Reparaz, Moragas i altres les classes eren atapeïdes d'alumnes.

LA SETMANA FINAL

Del 22 al 27 d'agost es feu la Setmana Final, verdader alarde d'organització pedagògica i cultural.

La Setmana Final va desenvolupar-se baix el següent pla:

I. *Conversa de Pedagogia* sobre els *Problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya*.

Esta conversa va tindre com a base una Ponència que, redactada per un Comitè de sis mestres (entre els que estava Carles Salvador, de Benassal), representants d'escoles en medis diferents, desenrotllà el tema baix els tres punts de vista següents:

Primer: Qüestions de principi sobre la pluralitat de llengües a l'ensenyament.

Segon: Criteri d'adaptació en el règim actual d'ensenyament del català i del castellà a Catalunya.

Tercer: Normes generals per a orientar l'ensenyament del Llenguatge a base de la llengua materna.

II. Cicle de conferències, a càrrec de personalitats destacades, sobre *Els grans problemes de l'educació moral a l'escola actual*. Donaren conferències: el Dr. Serra Hunter, Rector de l'Universitat de Barcelona; Dr. Joaquim Xirau; Rudolf Llopis, Director general d'Ensenyament primari; Dr. M. García Morente, professor de l'Universitat de Madrid.

III. *Exposició de llibres per a infants i periòdics infantils*. Conferències relacionades amb esta matèria.

IV. Cicle de conferències sobre el tema: *L'escola i les transformacions socials*, a càrrec del Sr. Ventura Gassó, Conseller de Cultura de la Generalitat; Sr. M. Serra i Moret, Conseller d'Economia i Treball, Sr. Josep Estalella, director de l'Institut-Escola; Sr. Humbert Torres.

V. Festival Bach (concert de música "da camera").

VI. Visites a Institucions pedagògiques.

VII. Recepcions a l'Ajuntament de Barcelona i a la Generalitat.

VIII. Excursions finals a Andorra i Mallorca per a tancar tan gloriosa setmana.

★

L'impressió de la Setmana Final no pot ser més afalagadora. La conversa Pedagògica fon un èxit, es parlà llargament, hi havia fé i deler de discussió. Carles Salvador fon abraçat per En Pompeu Fabra i el president de la Federació de Mestres de Catalunya Sr. Coll i Mas, en acabar el seu parlament. Un èxit més del Mestre-Poeta de Benassal.

Les conferències eren com tocs de clarí a l'ànima adormida dels mestres soterrats en els pobles.

I les recepcions on foren rebuts per les primeres personalitats de Catalunya: Macià, Gassols, Comes, etc., un enlairament, una distinció feta als mestres d'escola tan acostumats a rebre garrotades.

Bona setmana, bona tasca. Per recordar-la sempre.

NOTUL-LES

Durant el curset es feren varies visites a institucions pedagògiques, com: L'escola del Mar; a la colònia de Vi-

lamar; Institut Escola, a l'Aquari, Terrari, Museus, Martorell, Catalònia, Hospital, Hospital de Santa Creu i Sant Pau, Escoles de Sarrià, Escola Massana, etc., etc.

Excursions a Vallvidrera, Les Planes, Vallcarca, El Papiol, Vic, Monestir de Santes Creus, Monestir de Sant Joan de les Abadeses, Olot, etcètera, etcètera.

Concert de lieders, d'arpa, orquestra "da Càmera", etc., i conferències diverses.

★

Els professors En Jesús Sanz i En Jo ep Pinyol han segut l'ànima de l'Escola d'Estiu; tot es deu a ells. Incansables i dinàmics, estaven en tot i per a tot.

No volem entrar en detalls; més endavant, en atres articles, anirem desbrosant punts i traent a la llum totes les notes preses durant el curset; sols volem remarcar, abans d'acabar este reportatge, el fervor amb que han treballat estos senyors i el sacrifici que açò reporta.

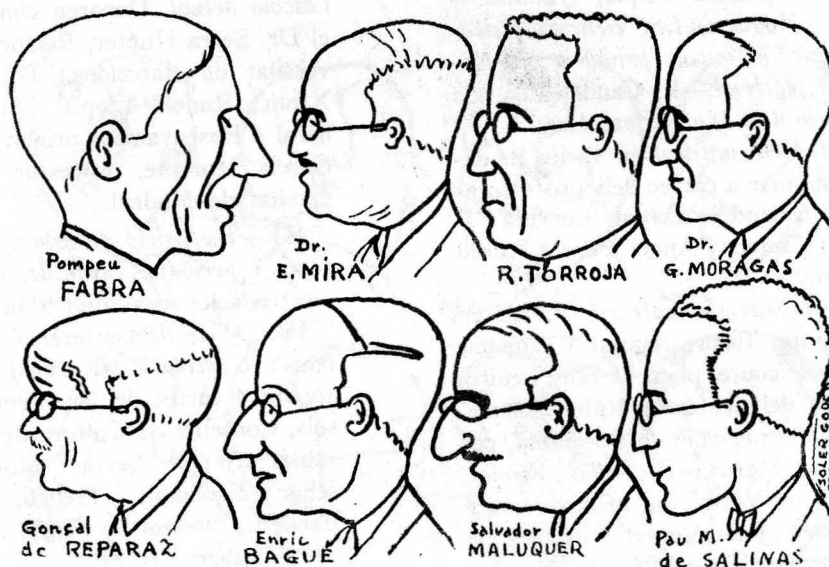
Senyors Sanz i Pinyol, enhorabona.

ENRIC SOLER GODES

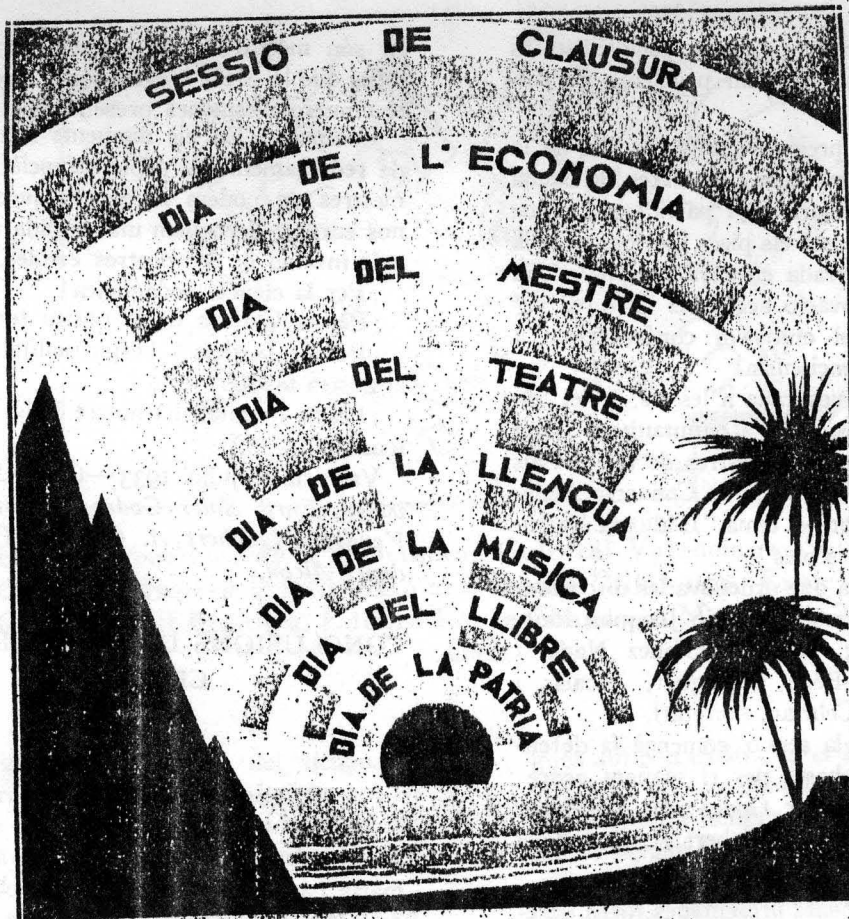
Moró (Castelló).

Dibuixos de l'autor

Any I - València 10 de Setembre de 1932 - Número 28

Alguns professors de l'Escola d'Estiu

II setmana cultural valenciana
 23 - 30 juliol organitzada pel
 centre d'actuació valencianista
 i patrocinada per
 l'exm. ajuntament de valència

Amy 1933

Dia del Mestre valencià

El dia 26, a les deu del matí, es reuniren en el lloc social del Centre d'Actuació Valencianista els assembleïstes de la II Setmana Cultural Valenciana, entre els que hi havia representants dels nostres mestres en un número major a 250. Verem també força quantitat de normalistes. El senyor Cebrian, secretari del Centre, pronuncià un breu parlament donant la benvinguda als congressistes, mestresses i mestres, els més forts puntals de la nostra tasca nacionalista, i donà per inaugurada l'Exposició Escolar que els pedagogs valencianistes han organitzat amb els treballs dels seus deixebles.

Després es dirigiren a la Casa de la Ciutat, i en el Saló de Festes, el secretari, N'Emili Cebrian, donà lectura a una ponència de pedagogia idiomà-

tica. Tot seguit, el doctor En Francesc Alcaide Vilar, catedràtic de la Universitat, dissertà aprop de "El Seminari de Pedagogia i Laboratori de Psicologia experimental pedagògica". Començà l'erudit conferenciant donant compte dels treballs verificats per a què a primer d'octubre puga funcionar amb tota esplendidesa este Seminari.

Feu una crida a tots els mestres del País Valencià per a què presten ajuda a esta gran obra, d'un pervindre magnífic. Resaltà l'eficaç col·laboració que tant el Rector, Dr. Peset, com els catedràtics senyors Pericot i Gozalbo, i demás companys estan prestant-li.

Féu consideracions a prop de la relació entre una psicologia nacional valenciana i una llengua també nacional pròpia valenciana, encarint la necessitat d'estudiar-nos nosatres mateixos, ja

que el nostre problema nacionalista és fonamentalment un problema de cultura.

Acabà pregant a tots els fills de la Pàtria valenciana que deixen de banda tot particularisme i partidisme, i que s'acoblen sota els plecs gloriosos de la nostra barrada ensenya nacional. Una delirant ovació acollí les darreres paraules del cultíssim conferenciant i ferm valencianista.

Per la vesprada a les sis, en el Saló de Festes de l'Ajuntament, reblit de mestresses i mestres de tot el País Valencià, començà la Conversa Pedagògica sobre el tema "L'idioma Valencià a les escoles".

La taula que ordenava les discussions estava formada per En Joaquim Reig, president; N'Emili Gómez Nadal i N'Emili Beut Belenguer, vocals; i N'Emili Cebrian, secretari.

Oberta la sessió, començà la defensa de les bases per el següent ordre: I, Enric Soler Godes; II, Baldomer Vendrell; III, Lambert A. Castelló, i IV, Prudenci Alcon.

Les esmenes presentades foren defenses —dues es van retirar— per la senyora Ampar Navarro, M. Tious Llorens, Jesús Navarro i Vicent López Alcanyis.

Finada la discussió, que fon molt moguda i entusiasmada, d'on es demostra que un vent renovador començà a despertar al magisteri, s'aprovaren les ponències de la següent forma:

"Els sota-firmants, mestres valencians en exercici, conscients del seu ministeri i de l'estat actual del problema de l'ensenyament no resolt encara al País Valencià segons les normes pedagògiques en pràctica a totes les nacions lliures, tenen l'orgull ciutadà i professional de presentar als seus companys les següents conclusions, que, segurament, podran ésser millorades en sentit pedagògic patriòtic.

Amb este fi invitem tots els companys a estudiar i meditar serenament el contingut i la importància actual de les conclusions per a què es servixquen presentar les esmenes que creguen convenient, sense oblidar l'interés primordial: l'ensenyament en valencià als nens de llengua materna valenciana, la personalitat dels quals per cap raó no pot ésser destruïda.

Les esmenes hauran de presentar-se per escrit abans de les catorze hores del dia de la Conversa Pedagògica, al local del Centre d'Actuació Valencianista,AVINGUDA NICOLAU SALMERON, 13, València, i hauran d'ésser defensades pel propi firmant o bé pel primer si

en són més d'un. Es concediran els torns que la Mesa crega oportú segons el número d'esmenes presentades.

Company: En els moments actuals de redreçament del poble valencià, els mestres no podem ni devem quedar-nos enrera. Treballem una vegada més pels infants de les nostres escoles.

¡Per la ciència pedagògica!

¡Per la Cultura de la nostra terra!

¡Per la Justícia i l'espiritualitat de la nostra tasca!

¡Per la dignitat del nostre País Valencià!

València 26 juliol 1933.—*Carles Salvador, Enric Soler Godes, Baldomer Vendrell, Lambert A. Castelló, Prudenci Alcon.*

CONCLUSIONS DE LA PONÈNCIA

I

Qüestions de principi.

1.ª L'ensenyament a l'escola primària ha d'ésser monolingüe i a base de la llengua materna dels infants.

2.ª La introducció d'una altra llengua en l'ensenyament primari no ha de fer-se fins que l'infant estiga en possessió de la llengua materna.

II

Criteri d'adaptació a un Estatut de l'Autonomia del País Valencià.

1.ª L'ensenyament primari serà gratuït, obligatori, laic i coeducatiu per a tots els infants del País Valencià de edat escolar.

2.ª Serà obligatori l'ensenyament de la llengua espanyola en les escoles d'ensenyament primari si és de terres de llengua valenciana, i la valenciana en les escoles de terra de llengua espanyola.

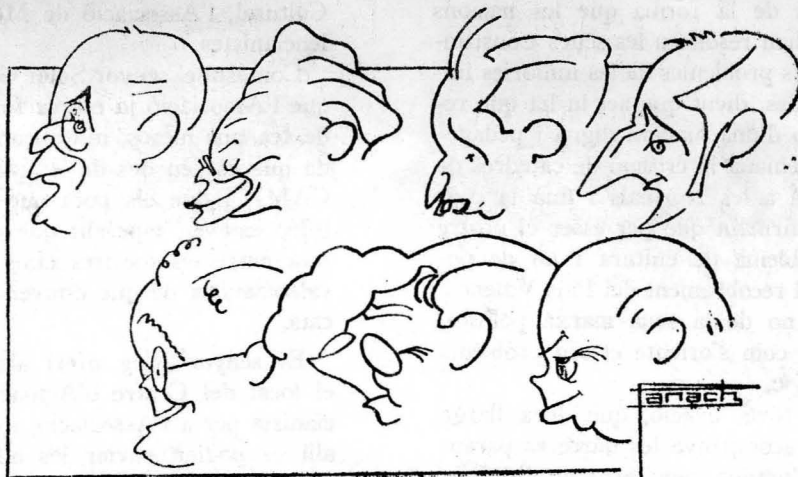
3.ª Els mestres d'escoles del País Valencià hauran de conèixer amb la més gran perfecció la llengua valenciana.

4.ª A la Universitat, Instituts, Escoles normals, Escoles de comerç, etc., hauran càtedres obligatòries de Llengua, Literatura, Geografia i Història valencianes.

III

Orientacions pedagògiques per a l'ensenyament del llenguatge a base de la llengua materna dels infants.

1.ª L'ensenyament del llenguatge comporta totes aquelles pràctiques i elements d'estímul que conduïxen l'infant al domini de l'expressió a base de la paraula parlada i escrita.

Els conferenciants de la II Setmana Cultural Valenciana: Salvador Carreres, Nicolau Primitiu Gómez, Ignaci Villalonga, Enric Soler Godes, Adolf Pizcueta, Eduard López Chavarri i Maximilià Thous Orts.

2.ª L'ensenyament del llenguatge serà enterament pràctic i es basarà en els fets vius d'expressió i en el de les obres literàries que estiguen dins dels interessos dels infants.

3.ª Fins que el xiquet no estiga en possessió de la llengua materna, la Gramàtica no s'ensenyarà a l'infant d'una manera sistematisada.

4.ª L'ensenyament del llenguatge començarà així que l'infant ingresse a l'escola, per a què siga una continuació de l'aprenentatge espontani que l'infant ha fet en l'ambient familiar i en altres medis socials.

IV

Sobre el material escolar per a l'ensenyament del llenguatge.

1.ª El llenguatge viu als llavis d'infants i mestres és el principal material d'ensenyament.

2.ª Tot l'ensenyament del llenguatge serà dirigit per a preparar la composició; però es procurarà no donar mai temes de composició superior a la capacitat psíquica dels infants.

3.ª La lectura d'obres literàries ha d'ésser un mig d'adquisició de llenguatge.

4.ª Per a la major facilitat de la tasca del mestre s'utilisaran quaderns, fulls amb gravats, gramàtiques, etc. La preparació del material per a l'ensenyament del llenguatge hauria d'ésser realitzat per tècnics que tingueren ben present els interessos espirituals de les escoles valencianes."

Defensà la totalitat, per enfermetat de Carles Salvador, el professor de Història de la Universitat de València, N'Emili Gómez Nadal, el qual afirmà una vegada més el seu punt de vista lingüística; negà el bilingüisme que al-

guns afirmen existix en el País Valencià, dient que aixina com llengua castellana vol dir llengua de Castella, així també llengua valenciana vol dir llengua de València (país); existix, puix, una llengua pròpia, hi ha una pròpia cultura; per lo tant, lo que s'ha d'exigir és el respecte i no la imposició de la llengua forastera.

Afirmà l'existència del monolingüisme valencià i encoratjà als mestres que continuaren en la seua obra de recobrament cultural valencià

Fon llargament ovacionat.

Acte seguit i sota la presidència del regidor i escriptor valencià N'Enric Duran i Tortajada, el senyor En Joaquim Reig anuncià la conferència "Necessitat d'una Associació de Mestres Valencianistes i el seu objecte", presentant a l'orador, el mestre-poeta de Moró (Castelló), Enric Soler Godes, qui d'una manera clara, breu i concisa parlà del problema pedagògic valencià, que només es pot resoldre per mestres veritablement valencianistes, fugint de tota acció estranya i antivalenciana; que el problema nostre és de cultura i per tant són els mestres els encarregats de donar-li una solució digna, valencianisant l'escola, conquerint el *Decret de la llengua*, com Catalunya, que és per a nosatres l'exemple viu. Permetint-nos per lo tant el parlar valencià i ensenyar Història, Geografia i llengua valenciana en l'escola, creant aixina un estol de futurs patriotes que seran els que redreçaran la Pàtria. Féu una crida a tots els mestres per a què s'unixquen per a constituir l'Associació, predicant la intransigència pedagògica per a tot lo que respecta als drets de l'infant valencià a usar i aprendre la seua llengua; exposà alguns exemples de moviments naciona-

listes i de la forma que les nacions cultes han resolt en les seues Constiuicions els problemes de les minories lingüístiques, dient que ací hi ha que resolde-lo d'una manera digna i pedagògica; demanà la creació de càtedres de valencià a les Normals i finà la conversa afirmant que per ésser el nostre un problema de cultura i no de política, el recobrment del País Valencià depén, no de la seua marxa política, sinó de com s'orienta el seu problema pedagògic.

Una forta ovació, que durà llarga estona, acompanyà les darreres paraules de l'orador, que fon molt felicitat.

Abans d'alçar la sessió, la culta mestressa Ampar Navarro demanà que es constituïra, abans de finir la Setmana

Cultural, l'Associació de Mestres Valencianistes.

Contestà el senyor Soler Godes dient que l'Associació ja estava formada des de fea uns mesos, mitjançant una crida que es féu des de les planès d'EL CAMI, i que els pocs que la constituïen estaven esperant que es despertara entre els mestres eixe sentiment valencianista de que estaven tan mancats.

El senyor Reig oferí als presents el local del Centre d'Actuació Valencianista per a l'Associació, i digué que allí es podien enviar les adhesions i que des de les planes d'EL CAMI es farà una campanya per tal d'unir en un pròxim Congrés a tots els mestres valencianistes.

Any II València 29 de Juliol de 1933 Num. 73

SETMANA
CULTURAL VALENCIANA
22 AL 29 JULIOL 1934
ORGANISADA PEL
CENTRE D'ACTUACIÓ VALENCIANISTA
I PATROCINADA PER
L'EXM. AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

"La cultura nacional que s'hi elabora irràdia escassament fins a les illes. Els llibres catalans a penes s'hi lligen. El teatre català, el meravellós Orfeó, hi són desconeguts... I si moltes gents de Mallorca ignoren on jau el Rei En Jaume i sols vagament i com a cosa quasi exòtica sabrien figurar-se les pedres de Poblet i els paisatges del Pireneu, bressol de la raça, els paratges recòndits de la Serra que millor guarden l'intimitat de l'ànima mallorquina, són verges de la petjada d'aquell excursionisme català que té una gloriosa tradició patriòtica."

El País Valencià ha estat orfe de la cultura catalana.

Vivim massa separats, isolats, els uns dels altres. Catalunya no coneix Mallorca, el País Valencià no coneix Catalunya, com ell ens ignora a nosaltres.

Molts valencians coneixen de Mallorca la *sobrasada*, les ensainades i

que és la pàtria de March; de Catalunya, les Rambles, el Paral·lel i l'Estadi, tot a correuita amb una visita de quaranta-huit hores per vore un partit de futbol.

El poble català coneix d'ací el *re*, les taronges, els melons, les falles, i prou; ni Penyíscola, ni Morella, ni el Monestir del Puig i de Benifassar, ni Penyagolosa, Serra Aitana, Ifac...

No els pregunteu als valencians per Tarragona, Poblet, Ripoll, San Joan de les Abadeses...

I és hora d'ensorrar les muralles que ens separen, després d'un segle de renaixença, *perque creem que mutuament ens podriem donar alguna cosa, ens dol que el nostre comerç espiritual no s'intensifiqui.*

Ningú no sap les forces latents que entre totes tres terres catalanes pot desvetllar aquell contacte, ni per quins gloriosos camins pot emmenar-nos.

ENRIC SOLER GODES .

Any III

Número 118

VALENCIA 16 DE JUNY DE 1934

Magisteri

Una iniciativa que no hauria de prosperar

El Magisteri Català, setmanari portantveu de la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya, publica la següent nota:

"La Comissió Permanent de la Nacional ha adreçat una carta als Vocals-Representants provincials en la qual demana llur parer per a prestar en el diari madrileny *La Libertad* una col·laboració professional i publicar una fulla diària d'informació administrativa.

La Libertad es compromet a atendre esta informació i col·laboració a canvi de la subscripció que facen els Mestres.

Val la pena de meditar esta iniciativa, perquè entenem que en ella es proposa alguna cosa que sempre ha

estat rebutjada pel Magisteri i que encara ha de ser-ho. I això no vol dir que no calga agrair a la Permanent i a la Comissió de gestions el seu esforç perquè l'Associació Nacional pugua comptar amb un òrgan de relació entre els associats.

Nosaltres no sabem el concepte que tenen de la premsa els senyors de la Permanent pel que es referix a ideari polític i religiós que la informa. Admetem que en les informacions professionals es guarde una absoluta neutralitat, d'acord amb els principis socialitaris. Però, és que la premsa no té el seu ideari? Fins esta premsa que es titula independent i d'informació glorieta sempre, en una o altra forma, un concepte polític, social o religiós.

missió els senyors següents: Cassia Costal, Professor de la Normal de la Generalitat; senyora Carme Romeu, Mestressa Nacional de Vallmanya de Pinós, i els Mestres de Sant Joan les Fonts i de Mora la Nova, senyors Alfred Gisbert, Ramon Perelló, i el Mestre del Patronat i company nostre de Redacció, **senyor Ramon Casares**.

Un extracte de les conclusions de la Ponència es farà públic oportunament per mitjà de la premsa per tal que els futurs assembleistes puguen preparar les esmenes o la seua intervenció en la discussió d'este tema tan apassionat i transcendental. Més endavant serà repartit, com en anys anteriors, un programa que contindrà íntegrament les conclusions provisionals de la Ponència i vots particulars si se'n presenten, una abundant bibliografia, el reglament de la Conversa i la llista de conferencians i temes i els festivals d'Art i visites, que seran interessants i variats.

Ha estat molt ben rebut l'anunci de l'Exposició monogràfica de l'excursió escolar. S'han rebut ja diversos oferiments de treballs escolars variats, que donaran idea del molt que es fa en este sentit i dels profits que els infants poden treure d'una excursió ben realitzada. En la relació d'ofèriments hi consten fotografies, cartes geogràfiques, pressupostos, resum d'explica-

cions, dibuixos, redaccions, reculls de plantes, de minerologia, de zoologia, itineraris, quaderns de preparació, pel·lícules, lliçons ocasionals i atres manifestacions i activitats escolars relacionades amb este assumpte. Esta Exposició serà instal·lada, com la de l'any anterior, al magnífic local destinat a menjador de l'Escola pràctica anexas a la Normal de la Generalitat.

★

Bé mereixen estes ratlles un breu comentari.

Catalunya és el nostre exemple i d'ella hem d'aprendre encara molt nosatres.

A València hi ha l'Associació de Mestres Valencians i l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana. Elles són les encarregades de fer quelcom possitiu si no volem caure en un formulisme vulgar i estèril.

En la III Setmana Cultural Valenciana no hi ha ni un sol dia per a què els mestres canvien impressions. L'equívoc ens sembla massa greu i deu tindre's en compte per als atres anys.

No hi ha que oblidar mai que el problema valencià és un problema de cultura i que és l'escola la que ha de salvar a la Pàtria.

De la valencianisació dels mestres depén el nostre pervindre.

ENRIC SOLER GODES

Any III

Número 120

VALENCIA 30 DE JUNY DE 1934

Magisteri

Escola d'Estiu

A poc a poc va prenent forma el projecte i fent-se realitat el somni.

La Ponència encarregada de l'estudi de l'"Escola Unificada i mitjans per a establir-la", que serà l'eix de l'Escola d'enguany, ha enllestit les seues conclusions provisionals que seran publicades prompte per tal que els Mestres puguen estudiar-les i presentar esmenes al seu temps.

Ultra la conversa principal referida al tema anterior, se'n celebrarà una atra dedicada a exemples viscuts a

l'Escola primària sobre educació moral d'acord amb les conclusions aprovades l'any passat.

Les conferències han estat confiades a personalitats de gran relleu dins la ciència, l'art i l'educació. Assenyalem el nom del Conseller d'Instrucció, senyor Ventura i Gassol; doctors Joaquim Xirau, Emili Mira, Angel Garna, Pere Domingo; senyors A. Rovira i Virgili, Ll. Nicolau d'Olwer, J. Comas i Solà, Carles Soldevila, Joaquim Folch i Torres, Manuel Serra i Moret.

per a remarcar tot l'interés que posseiran els temes confiats a tan il·lustres personalitats.

A més de les recepcions i visites culturals, l'Exposició Monogràfica de l'excursió escolar pretén ser un exponent del que pot comprendre una excursió escolar en els seus tres moments de preparació, realització i treballs posteriors. Estarà constituïda per tota mena d'elements tals com el projecte, pla general de desenvolupament, preparació mitjançant cartes geogràfiques, guies, itineraris, llibres de consulta, fotografies, il·lustracions, dibuixos, quaderns de treball, etc.; organització, pressupost, vida durant l'excursió, dades obtingudes (croquis, fotografies, pel·lícules, exemplars d'història natural, mostres de valor industrial), conferències o lliçons preliminars o posteriors a l'excursió, redaccions, resultats totals, etc. Serà acceptada tota col·laboració per modesta que siga.

A més d'això hi haurà una gran Exposició de Pintura, Escultura i Gravats, construïda per obres premiades i escollides en l'Exposició de Primavera d'enguany, que ha assolit un veritable èxit artístic.

Un element nou s'introdueix a l'Escola d'Estiu: el d'un dia de camp, que voldrà ser no sols un repòs enmig de les tasques de l'Escola, sinó un motiu de contemplació i comprensió de la Natura, participant-hi l'Honorable senyor Conseller d'Instrucció, que parlarà als assistents d'"El sentit del paisatge".

Destaquem entre les festes literàries i musicals, un festival per l'Orfeó Català, donat a la nit en el Teatre Grec, a Montjuïc.

L'Escola d'Estiu s'inaugurarà el 23 de juliol i s'acabarà el 4 d'agost, els tres últims dies dedicats a l'excursió

final a la Costa Brava.

El programa detallat està a punt de publicar-se. Ja el comentarem amb l'amplitud que es mereix.

Este és un veritable fi de curs, un esclat de germanor i de dir-li al poble: Açò és el que fem amb els vostres infants.

El Mestre a Catalunya ocupa un primer pla en la vida nacional.

Quan farem quelcom paregut a la nostra terra? Els quinze primers dies de setembre, ja que a juliol amb la calor i les festes no pot ser, podria celebrar-se a València una Escola d'Estiu. Som molts els que ho desitgem de tot cor, i l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana, junt amb l'Associació de Mestres Valencians i el Seminari de Pedagogia, podrien començar la tasca com més prompte millor.

No s'ha d'oblidar mai que és una majoria fabulosa els mestres que som als pobles i que a l'arribar les vacances ens trobem abandonats per tothom. Els que viuen a la capital, ¿ai!, eixos tenen a tot hora conferències i cursets. I la resta? Ja ho han pensat això els senyors Francesc Alcaide i J. J. Senent?

Perdoneu que m'adrece a ells, però són les persones valencianistes —perquè el que es faça en este sentit ha de ser de caire valencianista— pedagògicament parlant, millor preparades per a bastir l'obra.

Catalunya amb la seua Escola d'Estiu de fi de curs, el País Valencià amb la seua Escola d'Estiu de cap de curs. Nosaltres anant allà, ells venint ací.

Quina obra més bella, més humana, i quina perspectiva més escaient!

Mestres valencians! Esta propera Setmana Cultural cal començar la tasca!

ENRIC SOLER GODES

Any III

Número 121

VALENCIA 7 DE JULIOL DE 1934

Pedagogia

ELS MESTRES OFICIALS

La crida inserida a les planes d'EL CAMI de la darrera setmana i que signen sota l'epigrafi *¡Atenció, mestres valencians!* els mestres Boix, de Castellfort; Saló, de Culla, Salvador, de Benasal; Soler, de Moró (Villafamés); no pot ser més oportuna i encoratjadora. Els postulats de la tasca que enuncien els punts de la crida acorden perfectes en l'inquietut de l'hora i a més responen a la necessitat pedagògica de fer l'ensenyament en llengua materna. Per patriotisme i per eficàcia. Tots els mestres d'ensenyament primari de les terres valencianes

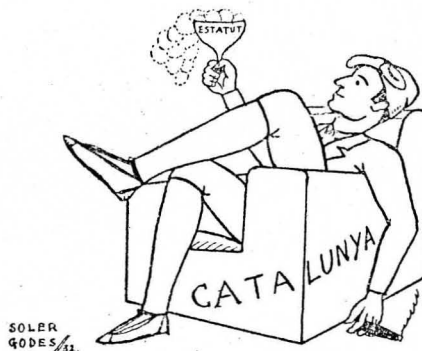
deuen cooperar a l'iniciativa que signen els mestres esmentats palesant aixís la cura que senten pels problemes infantivols adients al seu magisteri.

Si el F. de la P. V. qualla—deu de anar concretant-se ja per a no desperdiciar esforços i aportacions—la col·laboració dels mestres és necessària i la ajuda que de primer antuvi se li brinda, en caire tan important i eficaç com el de l'ensenyança, és un estímul poderós per a la seua marxa. Els mestres concreten la seua posició. Tots els que s'interessen pel F. de la P. V. deuen imitar-los prompte.

P. ASINS.

Any I - València 15 de d'Octubre de 1932 - Número 33

El licor de la llibertat

—¡A la salut dels pobles de Ibèria!

L'Assamblea de Mestres de "Levante"

PORTIC

Pareix que totes les coses es facen al revés de com havien de ser. Els mestres valencians, en compte de federar-se als de Catalunya—amb els que ens unix la llengua, la història i la vida tota, com han fet els mestres mallorquins—, ens federem amb els de Múrcia i Albacete, amb els que no tenim res que vore i si han accedit a esta unió ha estat per convivència pròpia per part d'ells.

Un poble pobre i incult (qui ho sap per quin art) ha conseguit ajuntar-se amb els mestres d'un país ric, treballador i amb un pervindre gloriós, ple de promeses com el renaixement de la nostra llengua.

A esta germanor i noblesa han pagat, com voreu més avant, amb grollera conducta i insult constant al nostre idioma.

Es hora ja, mestres valencians, de remenar la cendra per a que el caliu del nostre patriotisme encenga la flama que abrase i creme tot lo foraster que se'ns ha ficat a casa nostra.

LES JORNADES PEDAGOGIQUES

Dia 27.

Començaren a les onze del matí en la Diputació; presidí el Governador, ja que no pogué vindre el Ministre ni el Director general d'Ensenyament.

El president de l'Associació de Castelló obrí l'acte amb unes paraules de salutació per a tots. Parlaren després el senyor Pérez Moya, de València, qui afirmà que la República no té més lloc per refermar-se que l'Escola nacional; i l'Inspector de Primera Ensenyança d'Alacant, senyor Salvador Artigas, amb la velocitat en ell corrent pronuncià un discurs ple de lirisme.

Tancà l'acte d'apertura el governador senyor Escola, que amollà unes paraules vulgars, com de costum.

Per la vesprada, a les quatre, i en la més gran desorganització, donà la primera lliçó de dibuix el mestre de Madrid senyor Trillo Torija, demostrant un perfecte coneiximent de la matèria, sent ovacionat a l'acabar la tasca.

A les set del vespre, l'Inspector de Primera Ensenyança d'Alacant, senyor Salvador Artiga, donà una conferència sobre «La fe professional» i en la qual demostrà un perfecte coneiximent de la literatura estimulant de Marden i Smiles.

Dia 28.

Al dematí es discutiren dos ponències, la de N'Antoni Rodríguez Romera, mestre de la província d'Albacete, que tratà sobre les «Bases per a la reorganització de l'Associació del Magisteri primari», que passà sense animar a ningú, i la d'En Francesc Martínez Roman, que desenrotllà el tema «Preparació de les lliçons», i on es discutí llargament lo antic i lo nou sobre procediments pedagògics, no aportant el conferenciant res nou sobre la matèria i retirant al fi les conclusions presentades.

Per la vesprada el senyor Trillo explicà la segona conferència sobre el dibuix, amb bon èxit. Després el president de l'Associació Nacional En Dionís Prieto va parlar de les «Relacions de l'Associació Nacional amb orgues internacionals», demostrant un coneiximent gran de la matèria.

Dia 29.

Començà a les deu del matí el mestre de Múrcia En Joaquim Ramírez Xarrià disertant sobre la «Organització de les escoles graduades a base de coeducació, de forma que les activitats diferencials dels dos sexes puguen exercitar-se cumplidament», sent aprovades per unanimitat totes les conclusions de la ponència.

Després, N'Artur González, mestre de València, va presentar el tema: «Missions pedagògiques. Organització d'un pla de Missions pedagògiques en la *regió llewantina*. Llocs on han de anar», prenent part en la discussió de la ponència l'Inspector Provincial de Sanitat senyor Such.

Per la vesprada els assembleistes visitaren en excursió el Pantà, l'Institut d'Higiene i assistiren després a una sessió de cinema.

Dia 30.

Començà la sessió amb *vivas a España*, o siga amb l'obstrucció a la llengua valenciana.

El company valencianista En Carles Salvador anava a parlar sobre «El bilingüisme. Problemes que planteja en les escoles del País Valencià». I a l'anar a fer-ho en el nostre idioma, els mestres castellans i murcians s'alçaren com a protesta per a marxar. ¡Quina educació! ¡Aixina paguen l'hospitalitat nostra! ¡L'hostatge noble que han trobat a este país és patejat per l'imperialisme tossut i per la intransigència castellana! La lliçó ha estat ben clara. Segons ells, ni en *nostra casa, en plena República i en ple segle XX tenim encara dret a parlar la nostra llengua, el nostre idioma*. ¡Que vinguen després parlant de *conlleuancias*!

I és que este assumpte pareix que a ells no *els toca i els interessa* més que a ningú el llençar-lo per terra i no deixar-los seguir avant.

Però la primer pedra ja està posada, l'edifici de la nostra personalitat, del nostre idioma, ja comença a fer ombra i a molestar, l'obstrucció de l'atre dia va ser el crit de guerra; lluitarem coste lo que coste, i a la vostra intolerància oposarem el nostre patriotisme, i una murada de llibertat màrtir, ferma i gloriosa aturarà el vent de ponent, tant si es vol com si no es vol.

Carles Salvador anà traduint poc a poc el seu treball, saludant primerament als mestres valencians en nom dels companys de Catalunya i Balears.

Dividix el País Valencià en regió de parla espanyola i regió de parla valenciana i afirma que els habitants que parlen esta darrera llengua són cinc vegades més nombrosos que els altres; per lo tant el mestre no pot oblidar ni evitar esta realitat respecte al xiquet.

Com la llengua que s'aprén primer és emotiva i no pot ser eliminada del ser conscient, hi ha que començar la

educació en la seua llengua, lo contrari és un absurd pedagògic.

Els infants no són genis, ni l'escola una acadèmia d'idiomes i com cap pedagog admitix el bilingüisme, afirma que l'educació del xiquet en l'escola ha de ser monolingüe, a base de la llengua materna.

Segur és que el xiquet no aprenga bé dos idiomes, per lo tant és suficient en que aprenga el nostre; per lo tant, l'escola ha de funcionar en un sola llengua, o siga la valenciana, ja que és l'única que posseix el nen quan arriba a ella; però si per raons extra-pedagògiques s'ha d'admetre el bilingüisme, l'atra llengua, o siga la espanyola, no s'ensenyarà fins que el xiquet no sàpia bé la seua. Per lo que respecta a Catalunya, Marcel·lí Domingo decretà els huit anys per a dependre el castellà.

Grans aplaudiments foren el remat de la documentada ponència.

En la intervenció parlà primer el senyor Ramírez, de Castelló, Pérez Moya, de València, Faro, de Castelló, i Robles, de Múrcia, no aportant ni una raó pedagògica en contra de les notes del senyor Carles Salvador i sí enverinant la qüestió, donant-li un caràcter polític i fugint del pedagògic, ja que desconeixent el problema no podien combatre'l.

El que suscriu estes ratlles s'alçà a parlar e n nom del grup de mestres valencianistes, per a refermar lo que havia dit el company Carles Salvador i protestar del matís polític que prenía l'Assamblea, demanant que sent el bilingüisme un problema viu en nostre país, es creen càtedres de llengua valenciana en les Escoles Normals del País Valencià i com la base sisena del futur Estatut del Magisteri ja parla de bilingüisme, que les Associacions es preocupen d'este problema i organisen curssets de nostra llengua, per a que quan arribe el moment no ens agafe desprenguts.

Carles Salvador acceptà estes dos conclusions, afegint-les a les cinc ja presentades i publicades la setmana passada en EL CAMI, i rebutjant les dels altres companys per manca de base pedagògica i mantenint les seues conclusions.

I ara una pregunta: ¿Per què aquells maleducats, que al començar a parlar en valencià el company Carles Salvador s'alçaren en to de protesta, no varen parlar en la discussió?

Acte seguit el senyor Trillo Torija donà la tercera lliçó de dibuix com ell sol sap fer-ho i sent molt aplaudit.

Per la vesprada el director de l'Es-

cola Normal parlà sobre «Educació i psico-anàlisi», resumint les aportacions que en el camp de la Psicologia general feren l'abad Carus i en el de la Medicina el psiquiatra vienés Freud, sent molt aplaudit.

Després, l'Inspector de Primera Ensenyança de València Joan Josep Senent, disertà sobre «La Història a través de l'Art», agafant com a base l'Arquitectura, prengué sis monuments per a explicar el seu tema: 1. La cova prehistòrica de Morella la Vella. 2. Les piràmides d'Egipte. 3. El Partenon. 4. L'arc de Cabanes com a monument romà. 5. Una catedral gòtica. 6. Un gratacels nord-americà.

¡Quina amenitat i quina eloqüència! El senyor Senent, mestre en esta matèria, ens donà una gran lliçó, sobre tot al parlar de la pedagogia afectiva i fer aquella atinada al·lusió respecte al seu parer de ser l'ensenyament en l'escola en llengua materna.

Al finir hi hagué una gran ovació.

Dia 31.

A la sessió de Clausura no va assistir el ministre d'Agricultura senyor En Marcel·lí Domingo (havien comptat els mestres amb el partit radical socialista?) i sí el Director general, senyor Rudolf Llopis, que la presidí, en el Teatre Principal, tot ell de gom a gom.

Parlà primer el president de l'Associació de Mestres de Castelló, senyor Roca Alcaide.

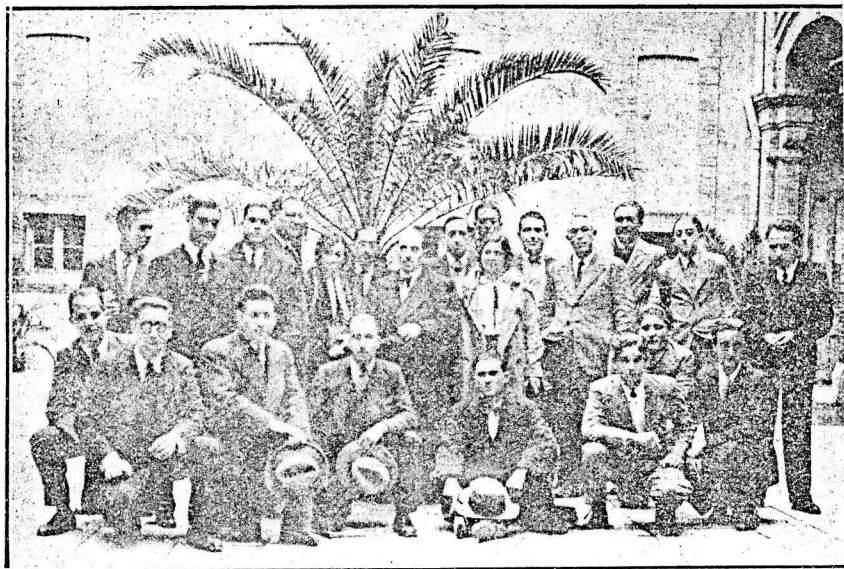
Després el secretari de la Federació senyor Roca Segarra, llegí les conclusions (?) de l'Assamblea. ¿Foren aquelles les conclusions aprovades? Si aixina és, no valia la pena de discutir-ho, per a després fer lo que vullgueren uns quants. Ni era necessari que Carles Salvador presentara una ponència documentadíssima i quals conclusions eren impossible de discutir.

Però hem de dir una cosa: que la Federació va contra la personalitat valenciana, contra la nostra llengua i contra els problemes pedagògics, açò és, contra el bilingüisme. Ja vorem qui guanya, si el seu imperialisme tossut o el nostre dret de ciutadans lliures i els drets dels nostres infants.

En nom de les províncies federades parlà el company de Múrcia En Josep Robles; després el president de l'Associació Nacional, senyor Dionís Prieto, i el governador civil de la província senyor Escola.

Tancà l'acte En Rudolf Llopis amb un discurs ple de seny, de pedagogia d'actualitat i d'eloqüència que fon molt aplaudit.

Acabada la sessió de clausura, va haver un banquet, com és costum en estos casos, fent ús de la paraula a les

Un grup de mestres valencianistes després del banquet a Carles Salvador, a Castelló

postres el senyor Robles, la senyoreta Carneta Cifuentes, l'Inspector senyor Senent, que parlà en valencià per prec del Director general senyor Llopis; l'alcalde senyor Peláez, el President de la Diputació senyor Selma i el governador senyor Escola i darrere de tots, el Director general en Rudolf Llopis.

FI

Assamblees o Jornades Pedagògi-

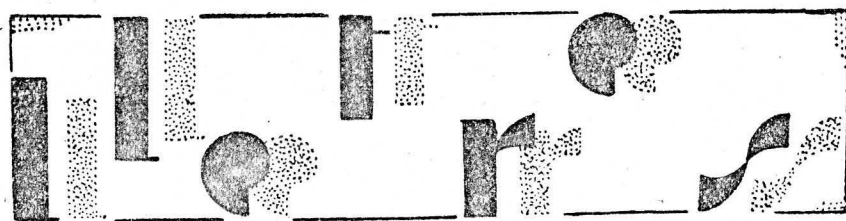
ques plenes de grollera conducta, mancades de llibertat, enverinades d'imperialisme, faltes de seny, carentes de llibertat, sense voler de millorament pedagògic, no sentint la realitat dels nostres problemes i ofegades per l'odi a la llengua valenciana, no les volem vore més ni de prop ni de lluny.

Imperialisme, no. Pedagogia, sí.

E. S. G.

San Joan de Moró (Castelló).

Any II València 7 de Gener de 1933 Num. 44

LLIBRES

La constitució interior de Catalunya, per A. Rovira i Virgili. (Col·lecció Popular Barcino, núm. 87.)

Llibre d'actualitat en un hora tan bella per a la terra catalana. Rovira i Virgili, mestre en estes matèries, ha fet un estudi acabat i perfecte.

Examina primerament els problemes constitucional, estudia el valor de l'Estatut, el Parlament català, la divisió territorial, l'autonomia municipal i cita al fi els antecedents per fer la Constitució catalana com fon el vell règim català anterior a 1714, els projectes i esquemes traçats ací modestament i les Constitucions estrangeres.

Fa una exposició després del vell règim de Catalunya, on l'erudició històrica va junt a la galanura literària, donant una idea clara i perfecta de les antigues Corts i la Generalitat.

En la última part va estudiant els diferents poders: legislatiu, executiu i judicial de tots els projectes anteriors

a l'actual Estatut, com són: El projecte del partit federal de l'any 1883. "El Catalanisme" de Valentí Almirall. Programa del Centre Català (any 1890). Bases de Manresa (any 1892). Programa Carlí (any 899). Esmenes d'En Prat de la Riba a les bases de Manresa. Programa de la Federació Democràtica Nacionalista, de l'any 1919. Projecte d'Estatut de l'any 1919 i Constitució de l'Habana i ho compara amb l'Estatut aprovat per les Constituents espanyoles.

I al fi porta un apèndix amb la Constitució de la Catalunya antiga.

"Arriba per a Catalunya—escriu en el capítol II—un hora de plenitud i de inquietuts, un hora joiosa i perillosa, prometedora i comprometedora. És la gran hora en que una nació, políticament desfeta, es refà. És l'hora en que s'alça, amb formes noves o renovades, atra vegada, el vast edifici de les institucions regionals que havia caigut en ruïnes, que estava colgat sota els en-

5

ELS GRANS PROBLEMES DE L'EDUCACIÓ MORAL A L'ESCOLA.—Cal portar al xiquet dins el món de les valors morals; però, ¿què és la moral? Plató i Aristòtil la funden en la Metafísica; Herbart i Schiller, en l'Estètica; el Cristianisme, en la Religió.

Kant li vol donar autonomia i li cerca fonament propi; tots els problemes es reduïxen al compliment del deure pel deure mateix; però se li pot oposar una gran objecció: Kant oferix un molle buit de contingut; el compliment del deure pel deure mateix és purament formal.

Item de cercar l'autonomia per altres camins. El sentit de la moral ha de buscar-se en el contingut dels mateixos actes de la vida, basada la moral en sí mateixa.

Tots els fets segons les seues condicions fan que siguin *preferibles* uns a altres; l'acte de *preferir* o d'estimar en més, el fem a cada moment; és un fet psíquic de la nostra consciència. El *preferir* té dues vessants: una ver-tent subjectiva, el *jo*; l'altra, objectiva, la *realitat*.

En les preferències anem sempre cercant més lo millor que lo pitjor. ¿Què és, però, lo millor? No devem caure en el *subjectivisme*, o siga el fet de la *preferència personal*.

Totes les coses tenen *preferibilitat*, però no sempre *desitgem* i *fem* lo que és *preferible*. Ací està l'eix de la moral: es *peca* quan no agafem lo millor.

Una cosa és *preferible* quan té unes *valors* o qualitats que ens la fa vore millor que les altres; però eixes *valors* poden ser només que intel·lectuals, estètics, útils, bells, etc.

La *valor real* d'una *valor moral* no té fonamentació fora de sí mateixa, com l'existència d'un ser no es pot fonamentar fora de la mateixa existència del ser.

Té la Moral, doncs, fonamentació pròpia. No es pot crear en el conjunt de valors adjacents. Els seus valors estan en la Religió, com els valors intel·lectuals en la Psicologia.

En el món de les *valors* hi ha diverses *províncies* o *zones* —ho, dolent, etcètera—; cal passar de la pura natura *sense valor*, a la fase de la *conducta valorada*.

Per això, repetim, al nen cal portar-lo dins del món de les valors morals.

La Filosofia antiga va en el seu anàlisi del *jo* a l'*objecte*; la moderna, de l'*objecte* al *jo*.

S'ha d'ensenyar, doncs, la Moral; cal, per ço, sortir de l'estructura dels fets i sobre ells fonamentar-la.

La valor d'una cosa depén de l'actitud del que es posa al davant de la realitat; l'actitud *estimativa* dona la *preferibilitat*.

L'infant al davant d'un fet *just* o *injust* ha de saber reaccionar estimant degudament lo que és *just*. No se li ha d'ensenyar lo que és just, sinó que ho ha d'intuir.

La Història, com a narració de les coses passades, és el depòsit o *arsenal* de les coses estimables o vituperables i li és fàcil al mestre despertar l'atenció o reacció al davant dels fets. En la Història hi ha concentrades totes les *valors*, i el xiquet al davant d'elles ha de traure tot l'entusiasme o tot el des-afecte que li provoquen.

No devem oblidar mai que l'*educació moral* no és completa sense l'*educació estètica* i religiosa.

En el xiquet no és prou el familiarisar-lo amb l'intuïció del sentit estimatiu de les *valors*; hi ha a més una qüestió psicològica en relació al nen; l'acompliment del nen i estimació portarà a la formació moral lo menys imperfecta possible.

Els fenòmens dinàmics de la consciència són poc estudiats per la Psicologia moderna; sols estudiem els *fets*; i els fets, com els pensaments, uns estan en la perifèria i altres en el fons mateix del jo.

Uns pensaments surten com a co-hets: són els *desitjos en mi*; en canvi, els *meus desitjos* surten al centre.

La missió de la tècnica educadora de la voluntat deu ser: 1. Enfortir el centre del jo. 2. Ajudar a unir els *desitjos en mi* de la perifèria amb lo que és central.

El xiquet al principi és dominat per la perifèria, no té personalitat; cal enfortir-lo per a què lluiti contra l'exterior i així tindrà una conducta prou valenta.

Però a l'intercomunicar, el mestre, fa perdre personalitat i forma ànima col·lectiva —standard— que tan dolent és.

L'Educació Moral no es pot fonamentar en premis i càstics, perquè si no perd tota la seua base autònoma; el càstic i la recompensa són immorals;

Albini
↓

la Història és d'una gran ajuda en açò.

Els xiquets no tenen sentiments religiosos; se'ls ha de provocar ensenyant-los-els. Cal procurar l'actuació del sentiment religiós, fugint sempre de l'educació *confessional*. Ja que els valors religiosos són tan estimables, posant al nen en actitud de reverència desperta el sentiment de respecte vers la consciència religiosa dels atres.

En l'educació sexual cal tindre cura de què les activitats físiques i psíquiques del xiquet estiguen ocupades tot el dia fins que es cansi, que no tinga temps d'avorrir-se per a què no siga acaparat per les meditacions perilloses i l'herotisme; enlairar sempre el sentiment amorós, ja que l'amor fonamen-

tat en una profunda simpatia —pensar, sentir, sofrir amb la persona enamorada— dona una elevació espiritual i moral constant.

L'educació cívica serà a base d'Història, Dret polític, etc., fent-li vore que el conjunt d'esforços dona per resultat el perfeccionament de la nostra convivència; que d'ell mateix depén la ondat del règim amb què es governem, que són els principals partíceps de la sobirania nacional, que tot el pervindre polític del país depén d'ells.

L'ideal seria, organisant el món de les valors, fer passar al xiquet, de la Natura a la Cultura, amb la formidable col·laboració de la seua intel·ligència.

E. SOLER GODES

Any II - València 3 de juny de 1933 - Número 65

PUNTS DE SENY

LA SETMANA FINAL DE L'ESCOLA D'ESTIU

¡Oh la setmana final de l'Escola d'Estiu! Es la botonadura d'or, la festa major de la cultura dels mestres de Catalunya.

Durant ella es celebrà una gran conversa pedagògica sobre els *Problemes que planteja l'ensenyament del llenguatge a Catalunya*, cicles de conferències sobre *Els grans problemes de l'educació moral a l'escola actual* i *L'escola i les transformacions socials*, i festival Bach, visites a institucions pedagògiques, recepcions a la Generalitat, Ajuntament, excursions, etc., de lo que ja hem parlat.

Estigué oberta l'Exposició de llibres per a infants, on poguerem admirar l'esforç i la maravel·la de volums publicats per als xiquets d'aquella terra, mentres els nostres són abandonats i es veuen obligats a llegir en una llengua estrangera.

També s'exposà el material per a l'Escola Activa de "Les maisons des petits", de Ginebra, i tots els treballs fets en les classes de taller escolar, realitzacions, modelat i dibuix pels alumnes de l'Escola d'Estiu.

La Setmana Final va inaugurar-se amb un entusiasme digne de remarcar. El Saló d'Actes era ple. Havien baixat dels pobles nous companys. Erem ja més de 1.200. En mig d'un silenci respectuós prengueren seient a la presidència el Conseller de Cultura, senyor Ventura Gassol; el Director general d'Ensenyament, senyor Rudolf Llopis, i el Rector de la Universitat, senyor Serra Hunter.

El senyor Sanz, secretari de l'Escola Normal i de la d'Estiu, donà començament a la sessió, dient uns mots sobre la tasca realitzada per estos cursos del Magisteri i fent remarcar l'estudi que s'ha dut a terme, preferentment de les qüestions morals i de llenguatge incorporat a l'escola primària.

Després s'alçà a fer ús de la paraula el professor senyor Josep Pinyol, que parlà de l'obra que ha fet l'Escola d'Estiu, i agregà: "La Setmana Final que celebrem és la consagració de l'esforç d'estos dies. Corolem, dones, esta obra amb la continuïtat, tenint en compte que el nostre lema, Treball, és l'alçaprem que ha d'enlairar a Catalunya."

Seguidament prengué la paraula el Rector de la Universitat, doctor Jaume

Serra Hunter, que digué:

“¿Què representa l'acte que celebrem? Per a mi és una nova estructura que ha pogut manifestar-se l'Escola Normal amb aquella fesomia pròpia, que ha de ser d'especial fecunditat per al desenvolupament de la cultura del mestre. En esta exemplar institució veig tres coses que representen el triple caire d'un problema únic: el llenguatge, l'educació moral i la transformació social. L'escola futura no serà res si no enfoca el que fa referència al mitjà d'expressió, si no realitza una funció moral i si no actua sobre el caire nou —el més actual, però el més descarat sempre—, que és el social, que ara ens empeny i que no pot de cap manera negligir-se.”

El Director general d'Ensenyament, senyor Rudolf Llopis, s'aixecà a parlar dient:

“Abans les reunions de mestres tractaven pura i simplement temes administratius i econòmics. Ara la tònica que predomina en estes reunions és la preocupació per una situació de consciència que ells mateixos —voluntariament, espontàniament— han plantejat, sollicitant per a la seua vigorosa subsistència una nova escola que convertisca en ciutadans els súbdits. El mestre actual ha reconegut tal missió i s'ha preguntat: ¿Nosaltres estem prou capacitats, realment preparats per a ser instruments capaços per a la transformació vertical del país? I sense dubtar heu recontgut que us calia superar els coneixements mantinguts i heu organitzat setmanes pedagògiques, atacant de dret els tres problemes fonamentals del pervindre de nostra pàtria, que són: preparar els mestres futurs, transformar l'Escola Normal enlairant-la al tipus de centre de formació professional, i seleccionar el Magisteri. Per esta finalitat heu organitzat curssets com el que hem plau de clausurar, que tendixen a evitar que els mestres sucumbixquen, com fins ara, sota la pressió de l'ambient i reajusten la seua mentalitat a les exigències actuals. Amb estos curssets, doncs, el mestre es posa en contacte amb les noves tendències de l'educació, i en retornar al poble respectiu, el mestre rural retorna completament persuadit que els organismes públics no abandonen les seues vides. Si es troben sols, compremem que no estan abandonats.”

El Conseller de Cultura, senyor Ventura Gassol, parlà així:

“Esta setmana té un sentit, més que de cosa tècnica, de cosa emotiva. Heu treballat junts, i ara, en acomiadar-vos, ho heu volgut fer dignament, organitzant un final decorós i amable,

que es sol fer en les poesies, en els discursos i en les simfonies, en les quals l'autor respectiu cerca sempre un major enfervoriment. Hui ens reunim ací per començar la setmana. Heus ací l'enfervoriment, la devoció que heu sabut donar a l'epíleg d'un bra eficientíssima, gràcies a la qual podreu retornar als vostres pobles per a escampar les idees que heu après i per a fer sentir, Catalunya endins, l'emoció que heu guanyat en esta tasca.

La Setmana Final es clourà amb música; sota el signe de Bach, l'home de la passió i de l'enfervoriment, que vosaltres heu de tindre com exemple viu. Els mestres tenim molta necessitat d'esta passió, perquè el que n'està mancat, el que no té emoció, ni vibra, podrà ser molt savi, però serà un mal mestre. L'infant és la flor més tendra, de tal manera, que de seguida la més lleugera ditada pot deixar en ell un solc, qui sap si irremeiable. El nostre ofici de mestre tendix a esterotipar-se. Si ens descurem, doncs, acabem per eixerir-nos en la rutina d'ensenyar sempre lo mateix, de repetir les assignatures i veent a través de les ciències exactes totes les coses de la vida. Mestre que no es renova, mestre que s'esgota.

Cal, doncs, amics, que basem l'actuació d'una manera humana. L'escola ha de fer hòmens i això precisa un major humanisme en el que exercix la funció de mestre. L'Escola Normal persegueix esta finalitat.

Això em plau de dir-ho davant del germà Llopis —perdoneu ue us diga germà—. Esta obra és l'Escola d'Estiu, de tradició gairebé gloriosa, i en ella conviuen fraternalment mestres catalans i castellans que tenen el punt d'afinitat en la cultura. Esta obra és una prova eloqüent que podem oferir per a demostrar la força de Catalunya als nostres enemics. Germà Llopis: podeu dir que ací heu trobat una vibració que gairebé toca a la mística; uns mestres que fan esforços per convertir-se en fanàtics veritables de la cultura. ¡Oh saludable malaltia mental!

Adéu siau, amics, mestres i mestresses. Us salude amb l'alegria de retrobar-me entre vosaltres. Que esta Setmana siga un preludi i no un epíleg que cloga una actuació.

★

Cada acte, un èxit. Una setmana gloriosa. Tothom feu el seu paper lluit de debó. Va ser preciós que per el número extraordinari de mestres que assistíem es donaren les conferències en l'amfiteatre de l'Hospital Clínic, on cabia més gent.

La clausura fon un acte inoblidable. Jo confese que tenia poques ganes de viure. ¡M'era tan escàs creure que allò s'acabava! Com un somni m'havien passat aquells dies. La nit abans, al Festival Bach, ja vaig estar neguitós de debó.

A l'entrar al Clínic, trist, anava saludant als mestres i les mestresses coneguts; uns portaben a la cara l'alegria de les noves amistats, i altres, la tristor de la separació, pensant ue tal vegada ja mai més ens tornariem a vore.

L'amfiteatre era ple. A la presidència, el senyor Ventura Gassol, professor Joaquim Xirau; director de la Normal, senyor Costal; Inspector, senyor Rueda; professors, senyors Jesús Pinyol, i mestre senyor Delclós.

Començà l'acte parlant el senyor Delclós en nom dels mestres de Catalunya; després el professor senyor Josep Pinyol, amb aquella bonhomia que

el caracteriza, va donar les gràcies als assistents, emplaçant-los per al vinent any. Feu ús de la paraula després el professor senyor Jesús Sanz, que digué que Catalunya havia demanat respecte a l'ensenyament, a lo que tenia dret; elogià la tasca feta pels mestres en l'Escola d'Estiu i finà saludant als companys d'altres països de parla catalana que habien assistit al curs, en especial per els mestres castellonenes, tenint unes paraules d'elogi per al mestre-poeta de Benassal, Carles Salvador.

I clogué l'acte el Conseller de Cultura, En Ventura Gassol, que feu un discurs meravellós de forma i fons. ¡Quina emoció i quina fervor posà a les paraules!

¡Amb quina enyorança recorde jo aquelles veus amigues i aquelles abraçades de germans!

E. SOLER GODES

Any II - València 24 de juny de 1933 - Número 68

¡Mestres valencianistes!

Escola d'Estiu 1933

(del 19 al 30 de juliol)

Com tots els anys, durant les pròximes vacances Barcelona obrirà les portes a tots els mestres de parla germana de la seua ja famosa Escola d'Estiu.

Són molts els que assistiran, són molts els que la coneixen i no anem a repetir lo que tantes vegades hem dit.

Donem a continuació el programa i ja el lector es farà càrrec de la importància i de l'amplitut i de lo interessant que és per als mestres.

Programa general:

Dimarts, dia 18.—Matí: A les onze, inauguració solemne, amb assistència de les primeres autoritats; a les dotze, conferència del mestre Pompeu Fabra

sobre "El català a l'escola primària". Tarda: Obertura de l'exposició escolar.

Dimercres, dia 19.—Matí: A dos quarts de deu, primera sessió de la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República"; a les dotze, conferència de M. C. Freinet sobre "Una tècnica nova d'escola activa"; tarda, visita a les institucions del clos de l'Escola Industrial.

Dijous, dia 20.—Matí: Segona sessió de la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República"; conferència de M. C. Freinet sobre "El cooperativisme al servei de l'escola". Tarda: A les sis,

recepció al Palau de la Generalitat.

Divendres, dia 21.—Matí: A dos quarts de deu, tercera sessió de la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República"; a les dotze, conferència del senyor Ferran Soldevila sobre "Nous aspectes d'Història de Catalunya". Tarda: Visites a institucions escolars de l'Ajuntament de Barcelona. Nit: Representació d'*Ifigènia a Tàurida*, de Goethe, versió catalana de Joan Maragall, a càrrec de l'Escola Catalana d'Art dramàtic, de la Generalitat de Catalunya.

Dissabte, dia 22.—Diada de la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya. Matí: A les deu, conferència del senyor Llorenç Jou i Olió sobre "Les assemblees de la Federació"; a les onze, conversa pedagògica sobre "La Federació i els problemes actuals de l'ensenyament a Catalunya"; ponent, senyor Josep Coll i Mas, president de la Federació; al migdia, àpat de companyonia a l'Hotel Orient. Tarda: A les quatre, recepció al Casal del Mestre, plaça Urquinaona, 4.

Dilluns, dia 24.—Matí: a dos quarts de deu, quarta sessió de la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República"; conferència del doctor Emili Mira sobre el tema "La consciència moral del nen"; festival de la Llengua Catalana, setè centenari de la naixença de Ramon Llull i primer de la Renaixença.

Dimarts, dia 25.—Matí: A dos quarts de deu, cinquena i darrera sessió de la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República"; a les dotze, con-

ferència del senyor Joan Puig i Ferrer sobre el tema "L'Art i l'Educació". Tarda: Visites a institucions escolars de l'Ajuntament de Barcelona.

Dimecres, dia 26.—A dos quarts de deu, conversa pedagògica sobre "L'ensenyament del llenguatge", sessió única; ponent, senyor Alexandre Galí; a les dotze, conferència del doctor Manuel Salvat i Espasa sobre el tema "La creixença de l'infant i la vida a l'escola". Tarda: Recepció a l'Ajuntament de Barcelona, festival Wagner.

Dijous, dia 27.—Matí: A les deu, elecció de representants de l'Escola d'Estiu; a les dotze, clausura solemne de l'Escola d'Estiu, amb assistència de les autoritats. Tarda: A les cinc, conferències preparatòries de l'excursió a Andorra, a càrrec dels senyors Rafael Candel, Marcel Chevalier i Pau Vila.

Dies 28, 29 i 30: Excursió a Andorra.

★

Enguany, a més de l'Exposició escolar, tindrà lloc la conversa pedagògica sobre "L'educació moral i cívica a les escoles de la República", d'un interès i d'una actualitat notable.

De tots els punts que es tracten en dit curs assabentarem amplament als nostres lectors, com ja ho ferem l'any passat.

Sabem d'alguns mestres valencians que assistiran al curs.

Per a més detalls a la Secretaria de l'Escola Normal de la Generalitat, Urgell, 187, Barcelona.

S.

demana saber llegir i escriure, demana relacions i coneixements de la matèria, simpatia, afany de treball, vivesa, seny, paciència, etc.; hi ha qui demana vàries d'estes coses juntes. Per a tot hi ha que fer alguna cosa o lluitar, menys per a casar-se.

Ningú vos demanarà condicions; al contrari, encara vos donaran facilitats. No vos preguntaran qui sou, ni d'on veniu, si esteu gros o prim, alt o baix, valent o covart, si teniu seny o esteu boig, si esteu bons o dolents; tan si val que estiguen idiotes com alcoholisats, si teniu sífilis com si sou tuberculosos, epilèptics, leprosos, cancerosos, etc.

Cap vos aturarà, ni els hòmens ni les lleis; cap vos surtirà al camí per dir-vos: "Pero, desgraciats, ¿què aneu a fer? ¿Teniu una malaltia encomana-

71
diça i aneu a casar-vos? Enverinareu a la vostra dona, i la llei vos ho tolera, i la vostra consciència ¿què diu? Fareu vindre al món infants plens de tares i la societat restarà muda al davant d'aquell crim. Hi ha que ser orbs per no veure-ho; hi ha que tindre el cor de pedra per no sentir tota la responsabilitat d'esta monstrositat que haveu fet."

S'ha parlat de les enfermetats venèries, i ja alguna cosa més a fer. Hi ha la tuberculosi, l'alcoholisme, la lepra, el càncer, que són un suïcidi i un assassinat constant.

¿I vos extranya el creixcut tant per cent de delinqüents? ¿I teniu la poca vergonya de dir que som sers civilisats?

E. SOLER GODES

Any II - València 15 de juliol de 1933 - Número 71

La Colònia de Vacances de la Societat Castellonenca de Cultura

Tasca i esplai

Assabentats els nostres lectors de l'obra patriòtica que està fent la Societat Castellonenca de Cultura, anem hui a donar una visió somera de la vida que porta la Colònia de Vacances.

Juguen i treballen tots els infants sense escarot, amb silenci, com s'ha creat i com va sortir la Colònia de Castelló.

Alternen la tasca i l'esplai sense donar-se compte, ja que juguen treballant i treballen jugant.

Cants, excursions, passeig amb explicacions i lliçons ocasionals, visites, converses, jocs, gimnàstica, contes i narracions, tot amb un caire senzill i de passar l'estona fa agradable la tasca diària vessant d'amor a la Pàtria.

Moments sublimes al matí i vesprada, a l'hissar la nostra senyera, mentres la xicalla canta entusiasmada el *Vent de Ponent*.

I després, les menjades amb ells, en aquelles cares de joia; les xarratoles sota l'alzina en el bosc, prenyades de preguntes, i el silenci general al començar el conte, que amb tanta insistència han demanat tots a la vegada.

La primera Colònia de Vacances Valenciana ha trencat el vell molle de totes les Colònies, amb els seus *diario* fet pel mestre i signat per un xiquet cada dia, *diario* del més baix estil escolar, on es diuen les més gran bestieses per a satisfacció de mestres i orgull de pares, que al veure el nom del seu fill al diari quasi els agafa basca, mentres corren a pregonar la notícia per tot el veïnat.

Esta Colònia no fa *diario*; els xiquets prenen notes de les explicacions dels mestres, i per a demostrar-ho i per a que els que no tindran la sort de veure els treballs fets es facen una

petita idea, a continuació van quatre treballs dels varis fets sense pretensions de cap mena.

Carles Salvador, director de la Colònia, dona les *Lliçons de llenguatge*, amb quina mestria va enriquint el vocabulari infantil, desfent errors, donant vida a lo que molts creien mort, fent que siguen els infants mateixos els que descubrixquen el meravellós tresor del nostre idioma i diguen, sense donar-se compte, el mot precís, just, que mai hagueren dit per una incomprensió antipedagògica que fa vergonya.

Heus ací la lliçó que escrita tai vegada no vos dirà res, però si la hagueru vista ~~crèixer~~ com nosatres...

LLIÇÓ DE LLENGUATGE

EL FEMENÍ

Xic, xica; fill, filla; senyor, senyora; forner, fornera.

Lleó, lleona; cosí, cosina; fadrí, fadrina; padrí, padrina.

Sastre, sastressa; jutge, jutgessa, duc, duquessa; baró, baronessa.

Sogre, sogra; mestre, mestra; alumne, alumna; deixeble, deixebra.

Paré, mare; oncle, tia; ase, somera; home, dona; gendre, nora; porc, truja; marit, muller; cavall, egua.

FRASES

El xic va a l'escola, i la xica, a costura.

Jo tinc un cosí i una cosina.

El sastré cus pantalons, i la sastressa, faldetes.

Vulc al meu mestre, i la meua germana vol la seua mestra.

Estime el pare i la mare.

Un home i una dona passegen.

Ricard Capilla

Francesc Boix i Senmartí explica *Història Natural* com ell sol sap fer-ho i porta als xiquets al bosc i a la prada, per fer el museu de la Colònia; minerals, plantes, insectes, són recollits pels alumnes i estudiats després amb minuciositat i daler.

Veja's la següent lliçó:

LES FLORS, EL FRUIT I LA LLAVOR

Les flors són la part més interessant

dels vegetals; elles són promesa i esperança.

Les flors, generalment, estan compostes, de fora a dins, d'estes quatre parts: sèpals, pètals, estams i pistils.

Els sèpals són unes fulletes verdes que tanquen la flor quan està en capoll ans d'esclatar; són orgues protectors; el conjunt de sèpals forma el calze.

Els pètals són les fulles colorades, les que donen gràcia a la flor, i són aixina per cridar i atraure els insectes que en la seua visita els hi deixen el pollen fecundant d'atres flors. L'hermosura, siga de cos, siga d'ànima, sempre atrau!

Seguint cap el centre, venen després els estams, que són uns filets que surten del tons del calze i acaben en una boleta d'un polset groc que es diu pollen; el pollen és l'element mascle de la flor.

En mig mateix dels estams s'alça un atre filet més gros, anomenat pistil, que a l'extrem de dalt s'eixampla en forma d'embut i en la part de baix acaba en una caboteta que és l'ovari, el qual té, al seu sí, un nombre variable de ouets. L'ovari madur és el fruit, i els ouets madurs, les llavors.

Josep Sans

Antoni Porcar Candel, massa conegut dels lectors d'EL CAMI, esperit selecte i ple d'entusiasme per les coses de la Pàtria, explica *Història de l'Art Valencià*, tasca difícil, però resolta amb la naturalitat i perfecció pròpia amb ell i la lliçó que seguix n'és una prova:

HISTORIA DE L'ART

La prehistòria estudia les coses ocorregudes ans de la història.

L'home primitiu vivia en coves i s'alimentava de la caça i de la peixca. Llus armes eren fetes d'una mena de pedra dita sílex.

Les primeres manifestacions artístiques d'esta época són: la confecció de llurs armes; la representació d'escenes i costums per mitjà de les pintures rupestres fetes a les parets de les coves, i les primeres tentatives de confecció de gravats damunt dels ossos.

Les estacions prehistòriques més importants del País Valencià són: les del Barranc de la Valltorta i Morella la Vella, a Castelló; les del Parpalló, a Gandia, i Negra de Bellvís, a Xàtiva.

Les del Barranc de la Valltorta tenen especial interès per les pintures rupestres que representen escenes força interessants.

Les pintures rupestres del nostre País es diferencien de les del nord d'Espanya en què aixina com aquélles sols representen animals, en les nostres hom representa moltes actituds i actes de la vida de l'home d'aquells temps.

Tomàs Escuder

Enric Soler Godes fa un curset de Història del País Valencià, i quina quantitat de coses noves —passades en nostra pròpia casa— van sabent estos infants que no oblidaran mai més i que les portaran gravades al cor per a tota la vida. ¡Cóm s'ha enlairat l'esperit d'estos xiquets i cóm s'ha creat en ells ja el sentiment de la seua Pàtria única i sagrada!

HISTORIA DEL PAIS VALENCIA

Nomenat rei de Castella Felip V, s'alçà el poble en armes, i el nostre País es posà a favor de Carles d'Àustria.

Les tropes de Felip V prengueren Morella, cremaren Vilarreal, i al seu pas es rendiren Nules, Molvedre, Moncada, Cullera i Alcira, preferint els defensors de Quart cremar i morir abans que rendir-se.

Mentres l'Arxiduc Carles jurava en València nostres Furs, les tropes enemigues es preparaven per a la lluita.

El 25 d'abril de 1707, en Almansa els nostres germans toparen amb l'exèrcit de Felip V, i després duna lluita honrosa foren vençuts.

No satisfet encara de la victòria, Felip V manà cremar Xàtiva, volà el castell d'Alacant i el 29 de juny de 1707 abolí els Furs o llei de la nostra Pàtria.

Aixina foren robades per un rei estranger nostres llibertats, passant a ésser de poble *lliure* a poble *esclau*.

Josep López Cabedo

Açò és, lector, la primera Colònia de Vacances Valenciana que la Societat Castellonenca de Cultura ha fundat.

Centre de Cultura, Rat-Penat, Centre d'Actuació Valencianista, Agrupació Valencianista Republicana: les vostres Colònies seran el complement necessari, mentres treballant sense descans esperem que el poble es done compte de lo que forem i tenim dret a ésser.

Com el nostre problema és de cultura, fem feina per fer valencianistes cultes i aleshores podrem permetre-nos el luxe de tindre a Madrid diputats valencians per fora i per dintre, nns el moll dels òssos, disposats a sacrificar-se per la Pàtria.

I la pobra bé que ho necessita!

E. S. G.

Sant Pau (Albocàcer), Castelló.

Any II - València 2 de setembre de 1933 - Número 78

PUNTS DE SENY

LES MOSQUES.—Jo hi som a la Tardor; ja van desapareixent les mosques; ja no ens faran sigolletes al nas; ens deixaran estar assossegats; podrem dormir a les matinades i llegir amb tranquil·litat.

Ja no les vorem als carrers, al café, a l'oficina, al cine... i a la sopa. Ja no

les vorem a l'hora del dinar fer els seus fenomenals *raids* que semblava allò un concurs d'aviació, volant a velocitats fantàstiques, planejant, *looping the loop*.

Què valentes aterraveu a la calva del senyoràs amb ulleres d'intellectual i panxa-contenta! D'allí anaveu amb

Els Mestres, pel fet de ser socis de la Nacional, no podem adquirir el compromís moral de subscriure'ns i buscar subscripcions a un periòdic la ideologia del qual no ens plaga. En això hi ha d'haver absoluta llibertat per a cada associat. Encara, darrera de la professió de Mestre, no hi hem deixat la condició d'home com una cosa accidental. Cadascú té unes idees, ha pres una posició i li fa mal de ventre que certes propagandes arriben a la seua llar embolcallades amb decrets, ordres, informació del Ministeri i actes de les Associacions.

Hi ha coses massa delicades, que pertanyen al fur de la consciència, perquè se'n puga prescindir per inhibició, per tancar els ulls o per un artonçament d'espatlles. Ja en té prou el Magisteri amb tanta premsa professional que, en nom del bé dels Mestres, fa passar la seua mercaderia i d'esbiaix la seua política, perquè es puga admetre altra premsa com una obligació moral d'una Associació professional.

Ets sembla que no s'ho han mirat bé estós senyors de la Permanent, i els Mestres no podran rependre a es-

ta crida. No s'hi val a embolicar una cosa amb l'altra.

Considerem que és necessari que la Nacional tinga un òrgan de relació amb els seus associats. Si no és possible atendre la part administrativa de la nostra professió, per impossibilitat material o bé per la nostra manera de ser, és possible tenir una revista de relació societària, on siguen defensades les directrius societàries.

Anar a parar a una premsa diària d'empresa i caire polític determinat, això no ha de ser."

★

Nosatres, els mestres valencians i per tant valencianistes, no hem d'afegir ni una sola lletra a la nota transcrita. La subscriuim de tot cor.

Sabem molt bé què és *La Libertad* i encara som lo suficient hòmens per a tindre idees.

El que sembla mentida és que la Nacional propose i accepte certes coses que donen vergonya.

ENRIC SOLER GODES

Any III

Número 119

VALENCIA 23 DE JUNY DE 1934

Magisteri

Escola d'Estiu

Catalunya, que en estos moments viu tot el dramatisme del seu passat gloriós, en tensió els nervis per nyic nyac polític, que complix, ull obert, les paraules del seu President: ordre, serenitat i disciplina, que juga i que treballa, va fent via per abastar el cim dels seus ideals.

I cada patriota al seu lloc, a la seua tasca, per el bé de tothom; vegeu sinó als mestres preparant-se per a la propera Escola d'Estiu, on s'unifique tota la feina individual per al millorament de tots.

Es així com la pedagogia esdevé realitat, l'escola s'enlaira i el mestre es

dignifica.

Vejam què ens diuen els companys de Catalunya:

"Els anunciats propòsits de la Comissió organitzadora de l'Escola d'Estiu van plasmant-se en realitats i ja estan força avançats els treballs d'estructuració, de la que haurà de celebrar-se des del 23 de juliol endavant.

La Comissió que està preparant la Ponència del tema central de la Conferència Pedagògica, que versarà sobre l'"Escola unificada i mitjans per a implantar-la a Catalunya", treballa intensament per tal d'elaborar les conclusions provisionals. Integren esta Co-

missió els senyors següents: Cassia Costal, Professor de la Normal de la Generalitat; senyora Carme Romeu, Mestressa Nacional de Vallmanya de Pinós, i els Mestres de Sant Joan les Fonts i de Mora la Nova, senyors Alfred Gisbert, Ramon Perelló, i el Mestre del Patronat i company nostre de Redacció, senyor Ramon Casares.

Un extracte de les conclusions de la Ponència es farà públic oportunament per mitjà de la premsa per tal que els futurs assembleistes puguin preparar les esmenes o la seua intervenció en la discussió d'este tema tan apassionat i transcendental. Més endavant serà repartit, com en anys anteriors, un programa que contindrà íntegrament les conclusions provisionals de la Ponència i vots particulars si se'n presenten, una abundant bibliografia, el reglament de la Conversa i la llista de conferencians i temes i els festivals d'Art i visites, que seran interessants i variats.

Ha estat molt ben rebut l'anunci de l'Exposició monogràfica de l'excursió escolar. S'han rebut ja diversos oferiments de treballs escolars variats, que donaran idea del molt que es fa en este sentit i dels profits que els infants poden treure d'una excursió ben realitzada. En la relació d'oferiments hi consten fotografies, cartes geogràfiques, pressupostos, resum d'explica-

cions, dibuixos, redaccions, reculls de plantes, de minerologia, de zoologia, itineraris, quaderns de preparació, pel·lícules, lliçons ocasionals i atres manifestacions i activitats escolars relacionades amb este assumpte. Esta Exposició serà instal·lada, com la de l'any anterior, al magnífic local destinat a menjador de l'Escola pràctica anexas a la Normal de la Generalitat.

★

Bé mereixen estes ratlles un breu comentari.

Catalunya és el nostre exemple i d'ella hem d'aprendre encara molt nosatres.

A València hi ha l'Associació de Mestres Valencians i l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana. Elles són les encarregades de fer quelcom positiu si no volem caure en un formulisme vulgar i estèril.

En la III Setmana Cultural Valenciana no hi ha ni un sol dia per a què els mestres canvien impressions. L'equívoc ens sembla massa greu i deu tindre's en compte per als atres anys.

No hi ha que oblidar mai que el problema valencià és un problema de cultura i que és l'escola la que ha de salvar a la Pàtria.

De la valencianisació dels mestres depén el nostre pervindre.

ENRIC SOLER GODES

Any III

Número 120

VALENCIA 30 DE JUNY DE 1934

Magisteri

Escola d'Estiu

A poc a poc va prenent forma el projecte i fent-se realitat el somni.

La Ponència encarregada de l'estudi de l'"Escola Unificada i mitjans per a establir-la", que serà l'eix de l'Escola d'enguany, ha enllestit les seues conclusions provisionals que seran publicades prompte per tal que els Mestres puguin estudiar-les i presentar esmenes al seu temps.

Ultra la conversa principal referida al tema anterior, se'n celebrarà una atra dedicada a exemples viscuts a

l'Escola primària sobre educació moral d'acord amb les conclusions aprovades l'any passat.

Les conferències han estat confiades a personalitats de gran relleu dins la ciència, l'art i l'educació. Assenyalem el nom del Conseller d'Instrucció, senyor Ventura i Gassol; doctors Joaquim Xirau, Emili Mira, Angel Garma, Pere Domingo; senyors A. Rovira i Virgili, Ll. Nicolau d'Olwer, J. Comas i Solà, Carles Soldevila, Joaquim Folch i Torres, Manuel Serra i Moret.

per a remarcar tot l'interés que posseiran els temes confiats a tan il·lustres personalitats.

A més de les recepcions i visites culturals, l'Exposició Monogràfica de l'excursió escolar pretén ser un exponent del que pot comprendre una excursió escolar en els seus tres moments de preparació, realització i treballs posteriors. Estarà constituïda per tota mena d'elements tals com el projecte, pla general de desenvolupament, preparació mitjançant cartes geogràfiques, guies, itineraris, llibres de consulta, fotografies, il·lustracions, dibuixos, quaderns de treball, etc.; organització, pressupost, vida durant l'excursió, dades obtingudes (croquis, fotografies, relles, exemplars d'història natural, mostres de valor industrial), conferències o lliçons preliminars o posteriors a l'excursió, redaccions, resultats totals, etc. Serà acceptada tota col·laboració per modesta que siga.

A més d'això hi haurà una gran Exposició de Pintura, Escultura i Gravats, construïda per obres premiades i escollides en l'Exposició de Primavera d'enguany, que ha assolit un veritable èxit artístic.

Un element nou s'introdueix a l'Escola d'Estiu: el d'un dia de camp, que voldrà ser no sols un repòs enmig de les tasques de l'Escola, sinó un motiu de contemplació i comprensió de la Natura, participant-hi l'Honorable senyor Conseller d'Instrucció, que parlarà als assistents d'"El sentit del paisatge".

Destaquem entre les festes literàries i musicals, un festival per l'Orfeó Català, donat a la nit en el Teatre Grec, a Montjuïc.

L'Escola d'Estiu s'inaugurarà el 23 de juliol i s'acabarà el 4 d'agost, els tres últims dies dedicats a l'excursió

final a la Costa Brava.

El programa detallat està a punt de publicar-se. Ja el comentarem amb l'amplitud que es mereix.

Este és un veritable fi de curs, un esclat de germanor i de dir-li al poble: Açò és el que fem amb els vostres infants.

El Mestre a Catalunya ocupa un primer pla en la vida nacional.

Quan farem quelcom paregut a la nostra terra? Els quinze primers dies de setembre, ja que a juliol amb la calor i les festes no pot ser, podia celebrar-se a València una Escola d'Estiu. Som molts els que ho desitgem de tot cor, i l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana, junt amb l'Associació de Mestres Valencians i el Seminari de Pedagogia, podrien començar la tasca com més prompte millor.

No s'ha d'oblidar mai que és una majoria fabulosa els mestres que som als pobles i que a l'arribar les vacances ens trobem abandonats per tothom. Els que viuen a la capital, ¡ai!, eixos tenen a tot hora conferències i cursets. I la resta? Ja ho han pensat això els senyors Francesc Alcayde i J. J. Senent?

Perdonèu que m'adrece a ells, però són les persones valencianistes —perquè el que es faça en este sentit ha de ser de caire valencianista— pedagògicament parlant, millor preparades per a bastir l'obra.

Catalunya amb la seua Escola d'Estiu de fi de curs, el País Valencià amb la seua Escola d'Estiu de cap de curs. Nosatres anant allà, ells venint ací.

Quina obra més bella, més humana, i quina perspectiva més escaient!

Mestres valencians! Esta propera Setmana Cultural cal començar la tasca!

ENRIC SOLER GODES

Lluís, secretari perpetu de l'Acadèmia de Cirugia, i el mecànic alemany Smitt, encàrrec que reberen de l'Assamblea Constituent. El metge Guillotin sols feu la proposta d'estudi d'un mecanisme que fera més ràpid els suplicis i acurtar els sofriments dels ajusticiats.

L'any 93 fón terrible; foren guillotinat els girondins, la reina Maria Antonieta, i el seu fill donat a un sabater, que el va fer morir pels mals tractes que li donava.

Els del Terror abolien el cult catòlic per el *Déu Raó* i després per el *Ser Suprem*; obligaren a casar-se als capellans, tragueren el calendari de l'Església..., però tot anà malament.

Camil Desmoulins, el acusador dels girondins, aquell que digné despectiu: *Un rei mort, no és tan sols un home menys*, flaqueja, la sarg vessada el remordix; els sixanta amics, testics de la seua boda, hont mort o han fugit. Sols viuen Danton i Robespierre.

Però este arrepentiment no el perdona el Comité de Salut Pública.

Robespierre, per por o per càlcul, abandona als amics i els acusa; al aparèixer Danton i Desmoulins al davant del Tribunal de Fonquier-Tinville contesten a les preguntes amb to elevat:

—Camil Desmoulins, trenta tres anys; l'edat del descamisat Jesús.

—Jo em dic Danton, revolucionari representant del poble... Domicili? Molt prompte, el res; després el panteó de la Història.

Tots dos estan condemnats a mort. I mentre Danton encara té forces per defendre's com un lleó arraconat, Camil ho deixa anar tot i es refugia en el seu dolç record de la seua esposa...

Estem en 1794. Sobre la terra de França, la guillotina trontolla i va segant caps.

E. SOLER GODES

Any III

Número 122

VALENCIA 14 DE JULIOL DE 1934

Taula

La llengua

L'any passat, en la II Setmana Cultural Valenciana, va haver-li actes de gran importància: la Conversa Pedagògica que va tractar de l'"Idioma valencià a les escoles".

El que es va dir allí, que l'ensenyament a l'escola primària ha de ser monolingüe i a base de la llengua materna, deu ser el postulat capdal i totalitari del valencianisme actual.

El xiquet ha d'usar la seua llengua fora i dintre l'escola, ha d'enriquir el seu vocabulari amb les aportacions escolars que tan necessaris són per a la vida.

La llengua! Heus aci la clau de la Pàtria. Tota l'obra centralista dels temps passats ha anat contra la llengua.

Ella és la que ens ha fet forts i dignes del nostre passat, però hi ha molta —massa— gent que no sap llegir i no digam escriure el valencià.

Cal començar la gran croada analfabètica; tot el nostre afany hà d'anar dirigit a eixe punt tan greu que ofega el valencianisme.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana té molta tasca a fer en este sentit.

Quan més forta visca la llengua, quan més gent hi haja que la sàpia amb extensió i profunditat, amb més fermesa resistirem els colps centralistes.

Però hi ha un grapat de gent que parla un valencià castellanisat, amb un

vocabulari migrat i escarransit; tan ric i tan abundant de mots com està la nostra llengua.

Ha arribat l'hora que per obligació i per dignitat hem d'estudiar la pròpia llengua.

El mestre Fabra va dir l'atre dia respecte a este problema, a Catalunya:

"Generalment, els que s'adonen tarç que han d'aprendre el català, es creuen que aprendre'l consistix a saber l'ortografia i la sintaxi i les regles generals de la morfologia, i no n'hi ha prou amb això. Cal aprendre també el vocabulari, perquè estem tocant les conseqüències d'un bilingüisme reaccionari, a causa de no haver acabat l'adquisició del llenguatge.

L'adquisició del vocabulari és una cosa que no s'aconsegueix en dos, tres o quatre anys. Quan un infant comença a parlar no és que adquirix el vocabulari, la qual cosa no tindrà lloc fins alguns anys més tard, puix que ja s'han après les associacions que suposen les flexions verbals, no caldrà que aprenga totes les formes dels verbs, sinó que en cada cas sabrà aplicar el mot oportú.

Cal aprendre després els lligams.

Això no és una cosa de fàcil aprenentatge, sinó que requerix molt de temps.

El nen que té la sort de ser d'un país unilingüe, en anar a l'escola es troba que s'hi parla el mateix llenguatge que a casa seua, continuant així l'aprenentatge iniciat. A la nostra terra no passa així. L'infant, en anar a l'escola, es troba amb què li parlen en una llengua que no és la seua, la qual cosa ve a constituir una interferència en l'adquisició del llenguatge.

Triga molt de temps a saber, per exemple, que la paraula blau ha de substituir la paraula "azul".

Les paraules de dues llengües distintes, per semblants que siguen, no tenen el mateix valor.

Per exemple, això ocorre amb les paraules anar i venir, que no coincideixen amb les castellaneres "ir" i "venir", puix que moltes vegades l'"ir" castellà es correspon amb el nostre venir.

El pare que té un infant de set o vuit anys que xerroteja amb dues o tres llengües està molt estranyat i diu: "El meu infant sap poques coses, però les diu en dues o tres llengües."

Més valdria que en sabés moltes amb un sol idioma.

Si s'examinen els exercicis orals que fan els infants dels països unilingües, hom pot apreciar que són infinitament millors que els dels infants que pertanyen a països de parla bilingüe.

Hi ha coses que se saben dir única-

ment en català; atres en castellà i català. Però n'hi ha unes atres que no se saben ni en l'una ni en l'atra llengua.

El nen català va a l'escola i el mestre li dóna una lliçó de coses i li diu, per exemple, en el cant dels ocells, que tal ocell quan canta diu tal cosa; un atre, tal atra. I el mateix passa en castellà. I el resultat és que com que l'infant ha sentit poques vegades aquelles paraules, no se'n recorda, i diu únicament: canta.

La gent dels països unilingües no vacilla gens en el seu parlar. A Catalunya, per exemple, en canvi, quan parlem, se'ns observa una certa indecisió.

Quan aprenem el català, cal aprendre no solament la gramàtica, sinó aprendre moltes paraules i aprendre-les bé: el vocabulari. Cal saber matissar.

I convé aprendre el català no solament per un interès individual, sinó pel de la pròpia llengua, puix que és una manera peculiar de parlar d'una generació. Si no s'acaba d'aprendre, és l'idioma que en patix, tota vegada que els infants que vindrien haurien d'aprendre el que han sentit, i donar lloc a la desaparició de gran nombre de paraules.

Com una conseqüència de l'oblit en què teniem la nostra llengua, va empobrir-se i va enlletgir-se. Fón enlluernada per la llengua d'un atre poble. Ara no hi ha esta excusa, puix que, gràcies a l'esforç d'alguns, aquella llengua empobrida s'ha transformat en una llengua fina, en una llengua recobrada.

Passa a tot arreu, que a les persones distingides no els agrada de fer el que fan els proletaris, i parlen una llengua distinta de la seua. És una gran equivocació, puix que la gent s'ha de distingir de l'atra en parlar bé una llengua, més que no parlar-ne una atra de caricaturesca.

No hi ha llengües boniques i lletges, com la gent diu. No. La llengua és el resultat dels que la parlen. Hi haurà, per exemple, una llengua més refinada que una atra. Però és refinada perquè la gent la hi ha fet. Si la gent fina abandona el català, malament podrà dir que el català és lleig si han contribuït a fer-l'hi a causa de no usar-lo.

Em dia un filòleg francès: "A França no hi ha ningú que no trobe dur l'alemany, i en canvi no troben dolç el castellà, essent així que no ocorre tal cosa."

Acabaré resumint que és el que hem d'entendre nosatres per aprendre la llengua: l'hem d'aprendre, no solament des del punt de vista gramatical, sinó

aprenent el vocabulari, i enriquir així l'idioma.

Per a nosatres, que ens preocupem tant pel redreçament del nostre idioma, és de gran interès per a totes les classes socials, imprimir-li la distinció que els habitants d'altres nacions han imprès a les seues llengües."

Doncs bé, el problema d'allà és encara més punyent ací.

La nostra llengua, rica i lluminosa,

és emprada i encara en molts indrets defectuosament, pel poble la gent culta, la gent de ciutat, la gent de carrera no en sap un mos. L'escola, l'Institut, la Universitat, té per fi el desamor a la terra, fa que els que tenen obligació de parlar-la bé, la ignoren.

Contra este analfabetisme vergonyós la nostra voluntat i la nostra tasca.

ENRIC SOLER GODES

Any III

Número 123

VALENCIA 21 DE JULIOL DE 1934

Magisteri

Escola d'Estiu

Continuem amb la nostra propaganda d'esta eclosió pedagògica que fan els companys de Catalunya i que és una obra digna d'imitar-se.

Tenen dret a inscriure's a l'Escola d'Estiu tots els mestres i mestresses, nacional i particulars, de Catalunya i països de llengua catalana. El preu és de cinc pessetes i deu fer-se en la Secretaria de l'Escola Normal de la Generalitat, Urgell, 187, del 16 de juny al 20 de juliol.

Per a l'Exposició Monogràfica de l'Excursió Escolar serà acceptada tota col·laboració per modesta que siga.

I per a la Conversa pedagògica: "L'Escola unificada; mitjans per a establir-la", que és l'eix de l'Escola d'Estiu d'enguany, s'admeten esmenes per escrit abans del 20 de juliol.

Heus ací ara el programa oficial del que serà l'Escola d'Estiu 1934 i que tenim a la vista.

Dilluns dia 23 de juliol, matí a les dotze.—Inauguració solenne amb assistència de les primeres autoritats de Catalunya.

Tarda a les cinc.—Obertura de l'Exposició de Pintura i d'Escultura, a base de les obres premiades o adquirides

pels nostres organismes oficials a l'Exposició de Primavera d'enguany. Abans de l'obertura, conferència pel senyor Carles Soldevila sobre "La plàstica en l'educació dels pobles".

Dimarts dia 24 de juliol, matí a les deu.—Obertura de l'Exposició Monogràfica de l'Excursió Escolar.

A les dotze.—Conferència pel senyor Lluís Nicolau d'Olwer sobre "Els catalans i la Mediterrània".

Tarda a les quatre.—Visites a les Institucions Escolars de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona.

Dimecres dia 25 de juliol, matí a les deu.—Conversa amb el tema: "Experiències sobre l'educació moral i cívica", segons les conclusions aprovades a l'Escola d'Estiu, del 1933.

A les dotze.—Conferència del senyor Antoni Rovira i Virgili sobre "Història de Catalunya".

Tarda a les quatre.—Visites a les Exposicions i Institucions de la Universitat Industrial.

Nit a les deu.—Concert al Pati dels Tarongers de la Generalitat, a càrrec de la cantatriu Concepció Badia, acompanyada de l'arpista senyoreta Rosa

Balcells i del solista de flauta Esteve Gratacós.

Dijous dia 26 de juliol, matí a les deu.—Conversa sobre "L'Escola Unificada; mitjans per a establir-la".

A les dotze.—Conferència del senyor Manuel Serra i Moret sobre "Les idees de transformació social en relació amb l'Escola Primària".

Tarda a les cinc.—Recepció oficial al Palau de la Generalitat.

Divendres dia 27 de juliol, matí a les deu.—Segona sessió de la conversa sobre "L'Escola Unificada; mitjans per a establir-la."

A les dotze.—Conferència del doctor Emili Mira sobre "La percepció en l'infant".

Tarda a les cinc.—Visita al Museu de Catalunya, instal·lat al Palau Nacional de Montjuïc. Acompanyarà els visitants el senyor Joaquim Folch i Torres.

Nit a les deu.—Sessió de cinema organitzada pel Comitè de Cinema de la Generalitat de Catalunya, en la qual seran projectats els films *S. O. S. iceberg*, de la Casa Hispano American Films, i presentació dels dos documentals: *El país de l'avellana* i *Gent de muntanya*, producció de l'esmentat Comitè de Cinema.

Dissabte dia 28 de juliol, matí a les deu.—Tercera sessió de la conversa sobre "L'Escola Unificada; mitjans per a establir-la".

A les dotze.—Conferència del doctor Joaquim Xirau sobre "L'educació pel diàleg".

Tarda a les cinc.—Recepció oficial a l'Ajuntament de Barcelona.

Nit a dos quarts de vuit.—Visita a l'Observatori Fabra i conferència sobre "Astronomia general", pel senyor J. Comès i Solà.

Dilluns dia 30 de juliol, matí a les deu.—Conferència pel doctor Pere Domingo sobre "Les infeccions subagu-

des durant l'edat escolar".

A les dotze.—Conferència pel doctor Angel Garna, sobre "Sexualitat infantil".

Tarda a les cinc.—Comentari del senyor Marian Manent, sobre poetes anglesos i lectura de poemes traduïts pel mateix poeta conferenciant, a càrrec d'alumnes de l'Escola d'Art Dramàtic de la Generalitat de Catalunya.

Dimarts 31 de juliol, matí a les deu.—Elecció de representants de l'Escola d'Estiu de l'any que ve.

A les dotze.—Clausura solemne de l'Escola d'Estiu d'enguany, amb assistència de les primeres autoritats de Catalunya.

Tarda a les cinc.—Preparació de la excursió a la Costa Brava, amb conferències a càrrec dels senyors Rafel Candel i Marcel Chevalier.

Nit a les deu.—Festival Musical al Teatre Grec de Montjuïc.

Dimecres, dijous i divendres, dies 1, 2 i 3 d'agost. — Excursió a la Costa Brava.

★

Com veieu, este programa no és per llegir pel damunt com qui llig el diari, sinó per meditar.

Intervenien veritables personalitats en Ciències, Arts i Lletres, que desenrotllaran en llurs conferències, temes d'una importància capdal.

Nosaltres els mestres valencians no podem perdre de vista la tasca dels nostres germans d'allà l'Ebre, que és l'única que ens interessa.

Encara hem de parlar molt d'esta Escola: dels hòmens, dels temes, de l'Exposició Escolar, de la Conversa Pedagògica i al fi publicarem les conclusions que s'aproven en la dita Conversa.

E. S. G.

P r o m e s a

Diguérem que tornariem, i ja hi som ací.

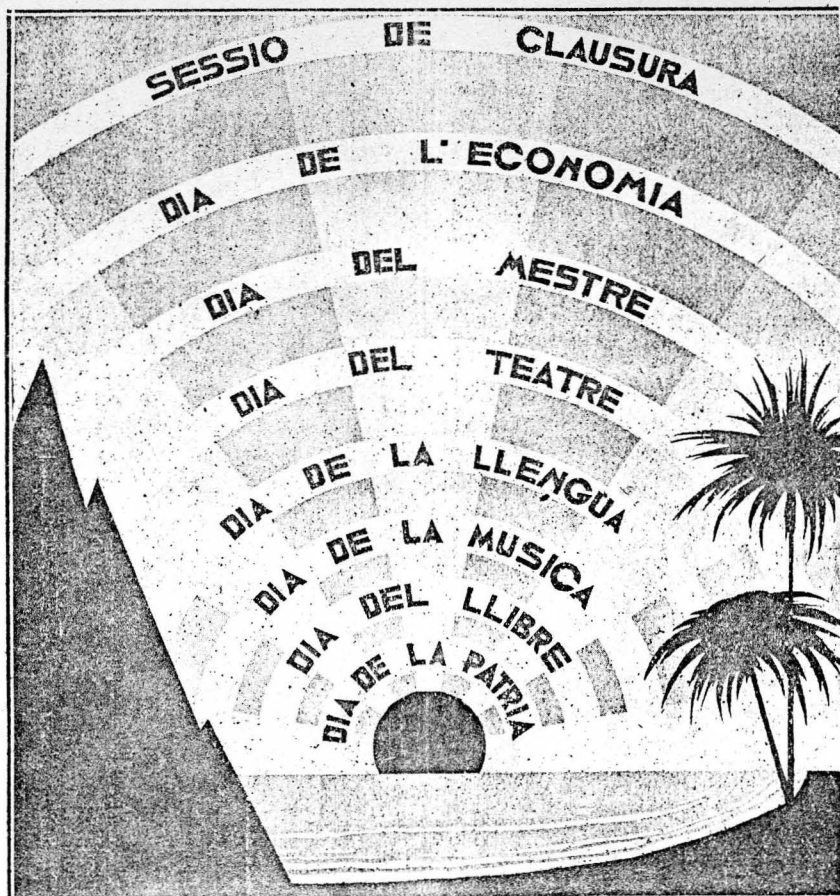
La nostra continuïtat és la més ferma raó de la nostra existència, però no d'una existència tèrbola, insensible o girada d'espatlles a la realitat del fet valencià.

Es la Pàtria que es desvetlla del seu somni i camina vers un futur lluminós i ple d'esperances.

La III Setmana Cultural Valenciana

és un arbre més plantat al bell mig de la Pàtria, on s'aixopluguen els patriotes plens de fe amb la seua tasca i on van a prendre la fresca els indiferents que queden una mica parats al vore aquells simals i branques carregats de fruits madurs i saborosos.

Castelló obri la Setmana Cultural i allí acudiren els germans de València i tots plegats, d'unes i atres comarques, posen el primer molló de la seua tasca,

II setmana cultural valenciana
 23 - 30 juliol organitzada pel
 Centre d'actuació valencianista
 i patrocinada per
 l'exm. ajuntament de valència

Dia del Mestre valencià

El dia 26, a les deu del matí, es reuniren en el lloc social del Centre d'Actuació Valencianista els assembleistes de la II Setmana Cultural Valenciana, entre els que hi havia representants dels nostres mestres en un número major a 250. Verem també força quantitat de normalistes. El senyor Cebrian, secretari del Centre, pronuncià un breu parlament donant la benvinguda als congressistes, mestresses i mestres, els més forts puntals de la nostra tasca nacionalista, i donà per inaugurada l'Exposició Escolar que els pedagogs valencianistes han organitzat amb els treballs dels seus deixebles.

Després es dirigiren a la Casa de la Ciutat, i en el Saló de Festes, el secretari, N'Emili Cebrian, donà lectura a una ponència de pedagogia idiomà-

tica. Tot seguit, el doctor En Francesc Alcaide Vilar, catedràtic de la Universitat, dissertà aprop de "El Seminari de Pedagogia i Laboratori de Psicologia experimental pedagògica". Començà l'erudit conferenciant donant compte dels treballs verificats per a què a primer d'octubre puga funcionar amb tota esplendidesa este Seminari.

Feu una crida a tots els mestres del País Valencià per a què presten ajuda a esta gran obra, d'un pervindre magnífic. Resaltà l'eficaç col·laboració que tant el Rector, Dr. Peset, com els catedràtics senyors Pericot i Gozalbo, i demés companys estan prestant-li.

Féu consideracions a prop de la relació entre una psicologia nacional valenciana i una llengua també nacional pròpia valenciana, encarint la necessitat d'estudiar-nos nosatres mateixos, ja

que el nostre problema nacionalista és fonamentalment un problema de cultura.

Acabà preguntant a tots els fills de la Pàtria valenciana que deixen de banda tot particularisme i partidisme, i que s'acoblen sota els plecs gloriuosos de la nostra barrada ensenya nacional. Una delirant ovació acollí les darreres paraules del cultíssim conferenciant i ferm valencianista.

Per la vesprada a les sis, en el Saló de Festes de l'Ajuntament, reblit de mestresses i mestres de tot el País Valencià, començà la Conversa Pedagògica sobre el tema "L'idioma Valencià a les escoles".

La taula que ordenava les discussions estava formada per En Joaquim Reig, president; N'Emili Gómez Nadal i N'Emili Beut Belenguer, vocals; i N'Emili Cebrian, secretari.

Oberta la sessió, començà la defensa de les bases per el següent ordre: I, Enric Soler Godes; II, Baldomer Vendrell; III, Lambert A. Castelló, i IV, Prudenci Alcon.

Les esmenes presentades foren defenses —dues es van retirar— per la senyora Ampar Navarro, M. Tious Llorens, Jesús Navarro i Vicent López Alcanyis.

Finada la discussió, que fon molt moguda i entusiasmada, d'on es demostra que un vent renovador comença a despertar al magisteri, s'aprovaren les ponències de la següent forma:

"Els sota-firmants, mestres valencians en exercici, conscients del seu ministeri i de l'estat actual del problema de l'ensenyament no resolt encara al País Valencià segons les normes pedagògiques en pràctica a totes les nacions lliures, tenen l'orgull ciutadà i professional de presentar als seus companys les següents conclusions, que, segurament, podran ésser millorades en sentit pedagògic patriòtic.

Amb este fi invitem tots els companys a estudiar i meditar serenament el contingut i la importància actual de les conclusions per a què es servixquen presentar les esmenes que creguen convenient, sense oblidar l'interés primordial: l'ensenyament en valencià als nens de llengua materna valenciana, la personalitat dels quals per cap raó no pot ésser destruïda.

Les esmenes hauran de presentar-se per escrit abans de les catorze hores del dia de la Conversa Pedagògica, al local del Centre d'Actuació Valencianista, Avinguda Nicolau Salmeron, 13, València, i hauran d'ésser defensades pel propi firmant o bé pel primer si

en són més d'un. Es concediran els torns que la Mesa crega oportú segons el número d'esmenes presentades.

Company: En els moments actuals de redreçament del poble valencià, els mestres no podem ni devem quedar-nos enrera. Treballem una vegada més pels infants de les nostres escoles.

¡Per la ciència pedagògica!

¡Per la Cultura de la nostra terra!

¡Per la Justícia i l'espiritualitat de la nostra tasca!

¡Per la dignitat del nostre País Valencià!

València 26 juliol 1933.—*Carles Salvador, Enric Soler Godes, Baldomer Vendrell, Lambert A. Castelló, Prudenci Alcon.*

CONCLUSIONS DE LA PONÈNCIA

I

Qüestions de principi.

1.ª L'ensenyament a l'escola primària ha d'ésser monolingüe i a base de la llengua materna dels infants.

2.ª La introducció d'una altra llengua en l'ensenyament primari no ha de fer-se fins que l'infant estiga en possessió de la llengua materna.

II

Criteri d'adaptació a un Estatut de l'Autonomia del País Valencià.

1.ª L'ensenyament primari serà gratuït, obligatori, laic i coeducatiu per a tots els infants del País Valencià de edat escolar.

2.ª Serà obligatori l'ensenyament de la llengua espanyola en les escoles d'ensenyament primari si és de terres de llengua valenciana, i la valenciana en les escoles de terra de llengua espanyola.

3.ª Els mestres d'escoles del País Valencià hauran de conèixer amb la més gran perfecció la llengua valenciana.

4.ª A la Universitat, Instituts, Escoles normals, Escoles de comerç, etc., hauran càtedres obligatòries de Llengua, Literatura, Geografia i Història valencianes.

III

Orientacions pedagògiques per a l'ensenyament del llenguatge a base de la llengua materna dels infants.

1.ª L'ensenyament del llenguatge comporta totes aquelles pràctiques i elements d'estímul que conduïxen l'infant al domini de l'expressió a base de la paraula parlada i escrita.

listes i de la forma que les nacions cultes han resolt en les seues Constitucions els problemes de les minories lingüístiques, dient que ací hi ha que resolde-lo d'una manera digna i pedagògica; demanà la creació de càtedres de valencià a les Normals i finà la conversa afirmant que per ésser el nostre un problema de cultura i no de política, el recobriment del País Valencià depén, no de la seua marxa política, sinó de com s'orienta el seu problema pedagògic.

Una forta ovació, que durà llarga estona, acompanyà les darreres paraules de l'orador, que fon molt felicitat.

Abans d'alçar la sessió, la culta mestressa Ampar Navarro demanà que es constituïra, abans de finir la Setmana

Cultural, l'Associació de Mestres Valencianistes.

Contestà el senyor Soler Godes dient que l'Associació ja estava formada des de fea uns mesos, mitjançant una crida que es féu des de les planes d'EL CAMI, i que els pocs que la constituïen estaven esperant que es despertara entre els mestres eixe sentiment valencianista de que estaven tan mancats.

El senyor Reig oferí als presents el local del Centre d'Actuació Valencianista per a l'Associació, i digué que allí es podien enviar les adhesions i que des de les planes d'EL CAMI es farà una campanya per tal d'unir en un pròxim Congrés a tots els mestres valencianistes.

Any II València de Juliol de 1933 Num. 73

